

Letnik XVII.

Celovec, petek, 3. avgusta 1962

Štev. 31 (1055)

Pot afriških narodov od neodvisnosti k enotnosti

Zadnji dve leti je Afrika prizorišče velikih nemirov. Iz pepela bivših francoskih, angleških in belgijskih kolonij so se rodile in se rodijo nove neodvisne afriške države. Po kratkem obdobju notranje avtonomije sta se Zahodna francoska Afrika in Francoska ekvatorialna Afrika spremenili v mozaik republik; Kongo ni več belgijski; Alžirija pa se je iz francoske pokrajine spremenila v alžirsko Alžirijo.

Če pomislimo na prezir, s katerim so stoletja gledali na Afričane, če pomislimo, da so se že pred kratkim bali besede neodvisnosti in da so zato nekateri raje uporabljali izraz „mednarodna suverenost“, potem moramo pač priznati, da se afriški narodi lahko s ponosom ozirajo na prehojene etape dolge in težke poti k neodvisnosti.

Kako so mogli to doseči? Morda zaradi velikodušnosti kolonizatorjev? Ne. Neodvisnost je posledica in je sad vztrajnega boja afriških narodov proti kolonialni vladavini. Ta boj ima različne oblike, ki ustrezajo specifičnim pogojem vsake države. Nekatere je oster, druge manj. Vse je odvisno od reakcij kolonialistov na pravične zahteve ljudskih množic. Te so dajale in še vedno dajejo težke žrtve, da bi se rešile ponižanja in izkoriščanja. O tem dovolj zgovorno pripovedujejo primeri Alžirije, Kameruna, Angole, Južnoafriške unije, Kenije... Pokoli, mučenja, umori — seznam žrtev je zelo dolg.

Imperialistična vladavina je prinesla s seboj gospodarsko, kulturno in socialno nerazvitost in razdelitev Afrike. Države, ki so nedavno postale neodvisne, se srečujejo s številnimi težavami. Zahod se zaveda teh slabosti in skuša pod krinko antikolonizma z vsemi sredstvi najti nove oblike, da bi ohranil svoje gospodstvo nad afriškimi narodi.

Z namenom, da bi ovekovečile izkoriščanje Afrike, se kolonialne sile trudijo, da bi se sporazumele z nacionalnimi fevdalno-buržoaznimi elementi, ki si zaradi egoizma ne pomilijo izdati interesov svojega ljudstva. Tam, kjer buržoazije ni ali pa je revolucionarna, pa si kolonialisti na kakršenkoli način, tudi z nasiljem, ustvarjajo marionetne vlade, ki jim je edina skrb, braniti interese gospodarstva. Ohranitev vojaških oporišč na afriškem ozemlju je najpogostejši pogoj imperialističnih sil za priznavanje neodvisnosti. Takšna praksa nevarno omejuje nacionalno suverenost, kajti mir in varnost ljudstva sta s tem neposredno ogrožena.

Prostovoljna ali prisilna integracija nekaterih afriških držav z evropskim Skupnim trgovim (EWG) je bolj odprta vrata vplivu kapitalističnih monopolov na ta tako nekdaj močno afriško gospodarstvo. Toda imperialisti dobro vedo, da narodov, ki so krenili na pot popolne neodvisnosti, ne bodo mogli zaustaviti. Zato se trudijo, da bi z različnimi spletkami izžvali razdor ne samo v posameznih narodih, ampak na vsem kontinentu. Zaradi kolonialističnega vpliva sta na afriškem kontinentu dve Afriki: ena s francoskim žigom in ena z angleškim. Ker so prebujena ljudstva odkrila zaročilo, poskušajo zdaj doseči razdeljenost na drug način. Skupina iz Brazavila in Manrovia se postavlja nasproti skupini iz Casablance — reformistična Afrika nasproti revolucionarni Afriki.

To so problemi, to je nevarnost, ki zdaj grozi Afriki: nepopolna dekolonizacija in neokolonizem. Po kakšni poti naj torej gredo afriški narodi, da se bodo za vedno osvobodili verige suženjstva in bede?

Izkušnje potrjujejo, da je rešitev edinole v revoluciji. To pomeni, da je treba v korist ljudstva radikalno spremeniti politični, gospodarski, socialni in kulturni ustroj, ki so ga podedovali od kolonializma. Afriško prebivalstvo bolj in bolj spoznava, da politična neodvisnost brez gospodarske neodvisnosti ni nič drugega kot utvara. Afriški narodi se ne morejo več zadovoljiti samo s svojo zastavo, s sedežem v OZN in kakšnim veleposlanikom tu in tam. Politična emancipacija je tisto, kar bo afriškim narodom omogočilo dobiti bitko proti nezadostni razvitenosti. Afriške množice žive danes v pogojih, ki ne ustrezajo veku sputnikov in kozmonavtov, ampak srednjemu veku. Lakota, bolezen, nepismenost, izkoriščanje — to je njih delež.

Manjšina Afričanov, ki nasleda prilivom imperialistov in ki jo vodijo lastni egoistični interesi, sanja o tem, da bi enostavno zavzela mesto kolonistov in ohranila nedotaknjen zastareli okvir kolonialnega izkoriščanja. Takšna politika zavira skladno in mirno graditev države, ker povzroča nepremagljiva nasprotja v skupnosti. Če hočejo nadoknaditi, kar so zamudile v stoletjih, afriške države ne morejo sprejeti metode klasičnega kapitalizma za razvoj svojega gospodarstva. Nasprotno, načrtno gospodarstvo, ustvarjanje splošnega lastništva in skrb za koristi prebivalstva bi kmalu končali kronično odvisnost, ki je še vedno značilna za veliki in bogati afriški kontinent. Z razvojem nacionalne industrije, z modernizacijo in postopno kolektivizacijo kmetijstva bo Afrika prenehala biti le izvor surovin za Zahod.

Za uresničitev takšnega programa so potrebni nekateri pogoji:

- Likvidacija tujih vojaških oporišč na afriškem ozemlju. Afriki je potreben mir, vojaška oporišča pa ga stalno ogrožajo. Ni mogoče obsojati hladne vojne in sprejemati vojaška oporišča Atlantskega pakta, ki vpletajo afriške narode v nekoristno in nevarno oboroževalno tekmo. In to v času, ko sta jim kruh in obleka bolj potrebna kot topovi in tanki.

- Zagotoviti ljudstvu demokratične svoboščine in priznati pravico do dela in izobrazbe. Uklenjenega ljudstva ni mogoče mobilizirati, ker mu manjka navdušenja in ustvarjalnega dela.

- Tuja pomoč brez političnih ali vojaških pogojev. Afriški narodi so za plodno in pošteno sodelovanje z vsemi narodi sveta. Ti narodi želijo nesebično finančno in tehnično pomoč od vseh držav, tako od Zahoda kot z Vzhoda. Za Afriko so važni njeni interesi. To je osnova pozitivne nevtralnosti, ki se je pokazala kot najboljše sredstvo, da se afriški narodi rešijo objema imperialističnih sil. To je pot, po kateri bo šla vsa Afrika, kljub

Pogajanja o Južni Tirolski:

„Od vsega začetka v zelo prisrčnem vzdušju“ so potekali avstrijsko-italijanski razgovori v Benetkah

Hitreje, kot je bilo pričakovati, so se predstavniki Avstrije in Italije spet znašli za skupno mizo, da razgovarjajo o vprašanih Južne Tirolske in drugih problemih, nanašajočih se na odnose med obema državama. Zadnji torek sta se namreč sestala v Benetkah avstrijski zunanji minister dr. Kreisky in italijanski zunanji minister Piccioni.

Poleg vprašanja Južne Tirolske so bili predmet razgovorov tudi naslednji problemi: prizadevanje Avstrije za pridružitve k EWG, vprašanja kmetijskih posestev na avstrijsko-italijanski meji v Zilli, problem v zvezi z izgonom Avstrijev iz Italije ter procesi proti avstrijskim novinarjem in končno tudi vprašanje italijanskih viz za avstrijske državljane.

Razgovori med predstavniki obeh držav so trajali le nekaj ur, vendar so že od vsega začetka potekali v zelo prisrčnem vzdušju. Italija je za vsa odprta vprašanja pokazala veliko razumevanje in je bila na obeh straneh poudarjena pripravljenost na bilateralna pogajanja. Sedanje srečanje je v bistvu služilo le ponovni navezavi kontaktov med obema državama in se zato v Benetkah tudi niso bavili s podrobnimi problemi. Minister dr. Kreisky je v tej zvezi izjavil, da se niso pogajali o bistvu problemov, pač pa so se sporazumeli o obliki nadaljnjih pogajanj. Pri tem je gotovo igralo pomembno vlogo stališče Italije, katere zunanji minister je izjavil, da se Italija slej ko prej priznava k sporazumu, doseženem pri lanskeletnih razgovorih v Zürichu. Kjer so bila kot podlaga za nadaljnja pogajanja sprejeta določena polnomočja za pokrajino Bozen. V tem smislu je bilo v Benetkah z obeh strani poudarjeno koristno delo parlamentarne komisije, katere je v zadnjih mesecih v neposrednih stikih s prizadežimi krogi na Južnem Tirolskem proučila možnosti za tako reševanje problema, ki bi bilo sprejemljivo za vse.

Na podlagi sedanje izmenjave stališč sta se Avstrija in Italija sporazumeli, da bosta odprta vprašanja tudi v bodoče reševali potem dvostranskih pogajanj in je pričakovati, da bo do prihodnjega sestanka zunanjih ministrov prišlo že letos jeseni.

Razorožitvena konferenca v začaranem krogu

Na sedanjih ženevski konferenci razorožitvenega odbora, ki ga je izvolila zadnja Glavna skupščina OZN, je bilo že blizu 70 sej, sestankov in plenarnih zasedanj. Spregovorjenih je bilo že strašno veliko besed, kljub temu pa navzoči predstavniki 17 držav (Francija se konference ne udeležuje, čeprav je član tega odbora) še niso našli poti iz začaranega kroga, v katerem se je konferenca znašla že od vsega začetka. Enkrat govorijo o razorožitvi na splošno, drugič o posameznih členih bodočega sporazuma, včasih pa tudi o problemih atomskega orožja in jedrskih poskusov — v nobenem primeru pa doslej še niso našli skupne govorice, nasprotno, vsaka stran dosledno vztraja pri svojem stališču, čeprav mora vedeti, da brez popuščanja ne bo mogoče priti do sporazuma.

Avstrijska izjava pred EWG:

Za resnično integracijo ob varovanju nevtralnosti

Pristop novih držav k EWG povzroča še velike težave

Zadnjo soboto sta zunanji minister dr. Kreisky in trgovinski minister dr. Bock kot zastopnika avstrijske vlade pred odborom EWG v Bruslju obrazložila stališče Avstrije v vprašanju integracije ali konkretno asociacije Avstrije z EWG. V tem stališču je bila poudarjena pripravljenost Avstrije na resnično integracijo ob doslednem spoštovanju in varovanju njene nevtralnosti.

Po poročilih iz Bruslja je bila avstrijska delegacija v ministrskem svetu EWG sprejeta dobro in je zlasti predsednik odbora, italijanski državni tajnik Russo, našel za Avstrijo „zelo prisrčne besede“. Vendar pa gospodje pri EWG kljub tej „prisrčnosti“ na izjavo Avstrije in Švedske, ki jo je podala istega dne, niso vedeli drugega odgovora, kot tožbo, da povzročajo želje nevtralnih držav po asociaciji EWG mnogostranske in resne probleme ter bo bolj jasn odgovor mogoče dati šele takrat, ko bo septembra obrazložila svoje stališče tudi Švica in si bo potem možno ustvariti splošno sliko.

Vrata v EWG torej le niso tako na širnjaj odprta, kot so si nekateri mislili. In to niti ne

trenutnim nespornost, da bi si tako vrnila svoje dostojanstvo in obnovila svojo enotnost.

Tisti, ki se danes ironično posmehujejo na račun afriške enotnosti, ali se borijo proti njej, so prav tisti, ki včeraj niso verjeli v afriško neodvisnost. Afriška enotnost pa je stvarna, ker ima korenine globoko v težnjah narodov; je stvarna, ker je naravna reakcija na kolonialistično razdeljevanje Afrike; je stvarna, ker so problemi nerazvitosti isti na vsem kontinentu in ker je potrebno združiti se in sodelovati, da bi jih rešili. Zapreke in težave na poti k afriški enotnosti so posledica tega, da afriški kontinent še ni dosegel resnične neodvisnosti.

Na eni izmed zadnjih plenarnih sej je prišlo zato do ostre kritike posameznih delegatov na račun obeh velikih sil — Amerike in Sovjetske zveze, o katerih je indijski predstavnik dejal, da sploh nimajo stvarnih predstav, kako naj bi izgledal svet po uresničitvi prve etape razorožitvenega načrta. Predvsem pa je bil ta načrt deležen ostre kritike zato, ker v njem ni predvidena prepoved atomskih poskusov, čeprav prevladuje v svetu mnenje, da je ravno ta problem najbolj važen in nujno zahteva rešitev, saj Amerika kljub razorožitveni konferenci nadaljuje svoje poskuse in začetek takih napoveduje tudi Sovjetska zveza. Zato se izvenblokovske države, zastopane na ženevski konferenci, dosledno trudijo, da bi zgradile most med Vzhodom in Zahodom.

Velja samo za nevtralne države, kot so Avstrija, Švedska in Švica, saj se tudi pogajanja med EWG in Veliko Britanijo še niso premaknila z mrtve točke, čeprav v tem primeru odpadejo vse tiste ovire, ki jih omejenim trem državam nalaga njihova nevtralnost. Pač pa ima Velika Britanija v tej zvezi svoje lastne skrb, zlasti glede svojih izvenevropskih posestev in držav-članic britanske skupnosti narodov, za katere pri EWG doslej še ni našla potrebnega razumevanja.

S posebnimi skrbmi pa so razumljivo obremenjene predvsem nevtralne države, ki bodo to svojo nevtralnost le težko spravile v sklad s političnimi cilji EWG. Zato je zunanji minister dr. Kreisky v svoji obrazložitvi avstrijskega stališča tudi posebej opozoril na ta problem in dejal, da nevtralnost in obveznost, ki izhajajo iz državne pogodbe, po mnenju vlade Avstrije sicer ne ovirajo, da ne bi mogla sodelovati z EWG, pač pa bi morala imeti pravico, umakniti se iz te gospodarske grupacije, če bi se njene članice zapletle v kak vojaški spopad.

VIII. svetovni festival mladine:

„Mir in prijateljstvo“

Okoli 14.000 mladih ljudi iz vseh predelov sveta se je zbralo v finski prestolnici Helsinkih, kjer se je zadnjo nedeljo začel VIII. svetovni festival mladine in študentov pod tradicionalnim geslom »Mir in prijateljstvo«. Posebno številne delegacije so prispele iz Italije, Kube, Francije, Brazilije, Japonske in Sovjetske zveze ter drugih držav socialističnega tabora. S posebnimi folklornimi skupinami ter uradno mladinsko delegacijo je udeležena tudi Jugoslavija, prav tako pa je na festivalu zastopana tudi avstrijska mladina.

Kakor lani na Dunaju je svetovni mladinski festival močno razburil duhove tudi tokrat v Helsinkih. Krogi, ki se smatrajo za posebno demokratične, tudi tokrat govorijo o »komunistični propagandi« in odklanjajo sodelovanje na veliki mladinski prireditvi, pri tem pa pozabljajo, da bistvo demokracije ni v trmitem odklanjanju nasprotnega mnenja, marveč ravno v toleriranju tega. V tej svoji »demokratični« vmezi gredo celo tako daleč, da besno napadajo celo Organizacijo združenih narodov, ker je tudi ta poslala svojega predstavnika na mladinski festival v Helsinkih. Ravno v tem se najbolj jasno kaže, kako si ti krogi predstavljajo demokracijo in svobodo!

Kljub temu pa vzbuja svetovno mladinsko srečanje veliko zanimanje po vsem svetu in je zlasti udeležba na festivalu najboljši dokaz, da mlada generacija ne glede na narodnost ali politično pripadnost odklanja zastarelo ozko-srčnost nepopolnopravičnega okornega ter stremi za prijateljstvom in mirnim sožitjem med narodi.

Festivalu v Helsinkih so poslali pozdrave tudi številni ugledni politiki in državniki ter želeli zbrani mladini mnogo uspehov v prizadevanju za doseglo razumevanja in prijateljstva med narodi sveta. Tako poslanico je festivalu poslal tudi predsednik Jugoslavije maršal Tito in v njej med drugim poudaril:

Vaš festival poteka v času, ko vse človeštvo zaskrbljeno gleda v prihodnost in po pravici zahteva, da neutegoma opustijo poskuse z atomskim orožjem, da prepovedo uporabo teh strahotnih sredstev razaranja in uničevanja in prenehajo tekmo v oboroževanju, da dosežejo splošno in popolno razorožitve, odpravijo vse oblike kolonializma in sporazumno urejajo sporne mednarodne probleme, ki lahko vsak hip pripeljejo do lokalnih spopadov in splošne vojne. Na svetu so še zmeraj ljudje, ki hočejo in poskušajo zaustaviti vsako družbeno gibanje naprej, celo za ceno vojne. A navkljub njim se vsak dan čedalje bolj krepijo sile napredka, katerega nosilec je tudi mladina sveta. Prepričan sem, da bodo mladi ljudje iz vseh držav, ne glede na raso, izobrazbo in ideološko pripadnost, pokazali, da jih navdihujejo najplemenitejši ideali naprednega človeštva in da bodo kakor tudi doslej močno podpirali boj za mir in miroljubno sodelovanje med narodi.

Socialistični srednješolci predlagajo:

12. november - državni praznik

Vsaka država ima svoj državni praznik, posvečen posebno važnemu dogodku v njeni zgodovini. Le Avstrija je doslej brez takega praznika, kajti tako imenovani »Dan zastave«, ki ga obhajamo od leta 1955 dalje v spomin na dan, ko je zadnji zasedbeni vojak zapustil našo državo in je Avstrija spet postala samostojna in suverena država, se doslej ni uveljavil med širokimi plastmi prebivalstva, marveč je več ali manj ostal omejen le na šolsko mladino. Zato se razni krogi že dalj časa prizadevajo, da bi tudi naša država dobila svoj »državni praznik« in je v tej zvezi posebno zanimiv predlog, ki ga je nedavno stavila zveza socialističnih srednješolcev in po katerem naj bi bil za državni praznik Avstrije proglašen 12. november, to je dan, ko je bila leta 1918 proglašena prva avstrijska republika.

V tozadevnem predlogu je med drugim rečeno: Ravno v času, ko sovražniki demokracije spet dvigajo glavo, je potrebno prizadevati se za proglasitev narodnega praznika, ki bi vse Avstrijce združil v priznavanju k demokratični republiki. Za to ne bi bil bolj primeren noben drugi datum kot pa 12. november, rojstni dan republike.

Statut o deželni avtonomiji

Pod tem naslovom je nedeljski „Primorski dnevnik“ objavil uvodnik, v katerem zavzema stališče do zakona o ustanovitvi avtonomne dežele Furlanija-Juljska krajina in o katerem smo v našem listu poročali že zadnjič. Iz omenjenega članka povzemo naslednje glavne misli:

Za statut so glasovali demokrati, socialisti, republikanci, liberalci, monarhisti in fašisti. Med dolgo razpravo so liberalci, fašisti in monarhisti začeli obsežno akcijo, da bi zavlekli parlamentarno razpravo. Vendar pa so pri tem doživeli neuspeh, ker so bili z večino glasov preglasovani vsi njihovi obstrukcionistični predlogi.

Besedilo statuta pa mora priti sedaj še pred senat, kar pa se bo, na žalost, zgodilo šele septembra ali oktobra. Ker gre za ustavni zakon, bo morala zatem znova proučiti besedilo poslanska zbornica in o njem glasovati in končno bo o vsem še enkrat razpravljala senat. Šele po drugi razpravi v senatu, in če ne bo novih ovir, bo statut končno postal zakon.

Iz vsega tega sledi, da bodo morale stranke vladne večine in predvsem tiste stranke, ki so vlado prisilile, da je ta zakon predložila, zastaviti v prihodnjih mesecih vse sile, da bi se zadeva končno zaključila še v sedanji zakonodajni dobi.

Besedilo izglasovanega statuta na žalost ne zadovoljuje v celoti tukajšnjega prebivalstva in še posebno ne Slovencev tržaške, goriške in videmske pokrajine. Že med splošno razpravo so razni poslanci iz vrst KPI in PSI opozorili na nezadostnost besedila v prvem poglavju posebnega statuta, ki Slovencev po imenu sploh ne omenja. Postavili so več dopolnilnih predlogov. Zahtevali so namreč, naj se manjšinske pravice natančneje in jasno formulirajo.

Statut Slovencev izrecno sploh ne omenja, le v njegovem tretjem členu se omenjajo etnične skupine. Ta člen se glasi: »V deželi so priznane enake pravice in enako ravnanje državljanom ne glede na etnično pripadnost. Njihove etnične in kulturne značilnosti so zaščitene.«

To v bistvu ni nič več, kakor določa republiška ustava, čeprav bi moral prav statut o deželni avtonomiji te generične določbe v ustavi jasno razčleniti. Poslanska zbornica torej ni sprejela niti ene od vseh zahtev, ki so jih v zvezi z deželnim statutom nedavno postavili s posebno spomenico predstavniki vseh političnih skupin in strank, ki združujejo v Italiji živče Slovence.

Proti predlogom za dopolnilne člene k statutu je v imenu vlade nastopil minister Medici, ki je trdil, da »vlada meni, da je povsem zaščitila slovensko manjšino, ki uživa vso svobodo tiska in obveščanja, kar dokazujejo slovenski časopisi in oddaje radia Trst v tem jeziku.« Minister je dodal, da bo vlada »tudi v prihodnje zagotovila Slovincem v Gorici in Trstu spoštovanje njihovih pravic«. Izrazil je tudi mnenje, da bi »kakšno nerešeno vprašanje« lahko uredili z drugimi državnimi zakoni. Po trditvah ministra Medicija je torej, kar se tiče izvajanja naših pravic, vse v redu. Skrbno se je izognil imenovanju beneških Slovencev in je omenil le goriške in tržaške. Zanj torej beneških Slovencev sploh ni.

Po izjavah Medicija so komunistični in socialistični poslanci umaknili svoje predloge, ker tako ne bi z njimi prodrli. Ker je Medici omenil poseben zakon glede zaštite naših pravic, so socialistični in komunistični poslanci napovedali, da bodo v kratkem predložili zadeven načrt zakona.

Čeprav pomeni statut o avtonomni deželi korak naprej k večji demokratizaciji in decentralizaciji, so v njem poleg že omenjenih še druge vrzeli in pomanjkljivosti. Zato čaka demokratične sile in še posebej nas Slovence še važna naloga. Potrebna bo nadaljnja enotna akcija vseh Slovencev, da ob podpori vseh demokratičnih sil končno dosežemo od vlade ne le jasne obveznosti, temveč tudi, da bodo te obveznosti, kakor tudi tiste v posebnem statutu londonske spomenice, postale za vse obvezen zakon, ki se mora izvajati v korist vseh v Italiji živčih Slovencev kot enakopravnih državljanov.

Danes v Kranju:

Začetek XII. Gorenjskega sejma

Danes ob 10. uri bo v Kranju odprt XII. Gorenjski sejem. Ta redna vsakoletna gospodarska prireditev na Gorenjskem bo letos trajala do 14. avgusta.

Na sejmskem prostoru, ki obsega blizu 11.000 m², razstavlja 120 slovenskih in jugoslovanskih industrijskih in obrtnih podjetij blago široke potrošnje iz področij tekstila, pletenin in konfekcije, pohištva in lesne galanterije, kovinskih, elektrotehničnih in keramičnih izdelkov, obutve in izdelkov iz gume in plastičnih mas ter prehrane. Razstavljen blago in izdelke je mogoče na licu mesta kupiti.

V okviru XII. Gorenjskega sejma pa sta tudi dve pomembni razstavi. Angleško mesto Oldham, s katerim ima Kranj prijateljske stike, prikazuje v svoji razstavi, kako živi angleška družina in kako preživi angleški delavec svoj prosti čas. Slovenski zavodi za zaposlovanje invalidnih oseb pa prikazujejo v svoji razstavi pomembnost enakopravnega vključevanja invalidnih oseb v delovni proces ter moralno in materialno korist, ki jo ima skupnost oziroma invalid, ko se vključuje v normalni proces proizvodnje. Razstavljeni izdelki zavodov za zaposlovanje invalidnih oseb pa kot prodajno blago bogatijo izbiro na blagovnem sejmu.

Za pestrost sejma skrbita še modna revija in veselilni vrt, kjer ob večerih igra kranjski jazz ansambel z mladimi pevci popevk iz različnih krajev Slovenije.

Letošnji XII. Gorenjski sejem v Kranju se bo še bolj kot doslej približal neposrednim obiskovalcem — potrošnikom in turistom.

Od 9. do 19. avgusta v Celovcu:

Koroški velesejem - Avstrijski lesni sejem

Prihodnji četrtek se bodo v Celovcu spet za deset dni odprla vrata največje koroške gospodarske prireditve — Koroškega velesejma in hkrati edinstvene razstave v avstrijskem merilu — specializiranega Avstrijskega lesnega sejma. Že neštetokrat je bilo poudarjeno, da ni slučaj, da se je prav koroški velesejem razvil v splošnoavstrijsko lesno-gospodarsko prireditev: Koroška spada med tiste avstrijske dežele, ki so najbolj bogate na lesu in je koroško lesno gospodarstvo pomemben faktor avstrijskega gospodarstva, avstrijski lesni sejem v Celovcu pa je postal v pravem pomenu besede avstrijsko lesno tržišče.

Zato je razumljivo, da igra na koroškem velesejmu prav les čedalje večjo vlogo. Tudi letošnja udeležba razstavljalcev — domačih in tujih — kaže v to smer od skupno 1141 razstavljalcev (prijavljenih do 15. julija) jih bo 281 udeleženi na lesnem sejmu, 860 pa jih bo zajetih na blagovnem sejmu, ki je seveda nesorazmerno bolj pester in obsežen, zato razmerje v številu razstavljalcev kljub temu govori v korist lesnega sejma.

Poleg Avstrije bodo na letošnjem koroškem velesejmu sodelovale še naslednje države: Belgija (3 razstavljalci), Bolgarija (1), Češkoslovaška (1), Zahodna Nemčija (68), Finska (1), Francija (9), Velika Britanija (10), Italija (20, poleg tega še posebna tržaška razstava z udeležbo 6 razstavljalcev), Jugoslavija (v okviru posebne razstave 52 razstavljalcev), Japonska (2), Kanada (1), Liechtenstein (1), Nizozemska (7), Iran (4), Švedska (10), Švica (23), Španija (1), Madžarska (1) in Združene države Amerike (3).

Avstrijski razstavljalci bodo zastopani iz vseh zveznih dežel, 174 jih bo sodelovalo na lesnem sejmu, 381 pa na blagovnem sejmu. Poleg tega bo še nadaljnjih 250 razstavljalcev udeleženi na posebnih razstavah, kot so na primer razstava zveznega lesno-gospodarskega sveta, razstava avstrijske papirne, celulozne in kartonske industrije, razstava avstrijskih zveznih železnic, razstava inštituta za gospodarsko pospeševanje pri koroški zbornici obrtnega gospodarstva, razstave koroške kmetijske zbornice, razstava koroške delavske zbornice in končno razstava KELAG, ki bo letos prirejena v novem lastnem paviljonu.

Vsekakor pa bo tudi letošnji koroški velesejem obsegal vse od lesa kot surovine do vsestranskih končnih izdelkov; od kmetijstva z različnimi panogami do izdelkov posameznih obrti; od elektrike in proizvodov elektro industrije do gospodinjstva in stanovanjske kulture; od živil in drugih prehranskih artiklov do tekstilij in umetnih mas — skratka vse, kar srečujemo v vsakdanjem življenju.

Važni sklepi IV. plenuma CK ZKJ

za premagovanje težav v gospodarstvu

Pred nedavnim je v Beogradu zasedal IV. plenum CK Zveze komunistov Jugoslavije, ki se je v glavnem bavil z vprašanji gospodarstva ter ob zaključku sprejel važne sklepe za premagovanje trenutnih gospodarskih težav. Na dnevnem redu so bili referati o izvajanju zaključkov izvršnega komiteja CK ZKJ in nadaljnjih nalogah Zveze komunistov (Aleksander Rankovič), o tekočih problemih gospodarske politike (Boris Kraigher), o osnovnih vprašanjih družbenega plana za leto 1963 (Miloš Minič) in o proizvodno ekonomskih nalogah v nadaljnjem razvoju kmetijstva (Slavko Komar). V zaključni besedi pa je predsednik Tito izrazil zadovoljstvo, da so se že začele premagovati težkoče in odpravljati napake ter nakazal novo smer v mednarodni trgovini in gospodarstvu.

Na podlagi referatov in razprave je plenum sprejel važne sklepe, ki bodo odločilno vplivali na bodoči gospodarski razvoj v Jugoslaviji. Pri tem je bilo ugotovljeno, da je treba še posebej vložiti napore: za vskladitev sistema planiranja z družbeno ekonomskimi odnosi in potrebami razvoja gospodarstva, za odstranjevanje nepravilnih pojmovanj decentralizacije, še posebej s stališča čedalje večje integracije v celotno jugoslovansko gospodarstvo; za pravilnejšo razdelitev sredstev, ki bi pripeljala do krepitve skladov v podjetjih, komunah in republikah; za odstranitev vzrokov zastojev in pospešitev razvoja gospodarstva; za odstranitev slabosti v investicijski in kreditni politiki; za izvajanje ukrepov glede vsklajevanja blagovnih in kupnih skladov; za izboljšanje razdelitve narodnega dohodka; za nove napore na zunanjetrgovinskem področju; za odstranjevanje pomanjkljivosti v funkcioniranju mehanizma državne uprave, bank, zbornic kot tudi odstranitev nepotrebnega vmešavanja političnih činiteljev v politiko investicij in kreditov.

Pri izvajanju tekočih gospodarskih ukrepov in določanju ekonomsko-političnih smernic za leto 1963 je treba izhajati iz naslednjega: Potrebno je zagotoviti nadaljnji porast in krepitev proizvodnih sil, družbene proizvodnje

in narodnega dohodka ter na tej osnovi nadaljnji porast življenjske ravni prebivalstva in napredek na vseh področjih družbenega življenja. Treba je še močneje aktivirati vse činitelje, da bi dosegli čim višjo stopnjo porasta proizvodnje in produktivnosti dela, da bi se intenzivneje vključili v proces mednarodne ekonomske izmenjave ter da bi dosegli skladnejše in stabilnejše odnose pri razdelitvi tudi na tržišču. Neprestano je treba skrbeti za nadaljnjo krepitev materialne osnove delavskega samoupravljanja, da bi hitreje in učinkoviteje izpolnili svojo vlogo osnovnega nosilca gospodarskega razvoja in organiziranja ogromne in specializirane proizvodnje kot tudi vlogo odločujočega činitelja razvoja gospodarstva v celoti. S popolnejšim izkoriščanjem obstoječih kapacitet in hitrejšim pričetkom obratovanja kapacitet, ki so v izgradnji, je treba zagotoviti večjo stopnjo porasta industrijske proizvodnje in doseči večjo produktivnost dela.

Prav tako je bilo v sklepih poudarjeno, da je povečanje izvoza ena izmed najvažnejših nalog ekonomske politike tako v tekočem kot tudi prihodnjem letu, kajti »povečanje izvoza in postopno zmanjšanje deficita plačilne bilance je hkrati ena izmed osnov za povečanje proizvodnje«. Povečanje izvoza bo tudi omogočilo, da bo Jugoslavija zavzela ustrezno mesto v mednarodni delitvi dela. Pač pa bo treba v bodoče bolj upoštevati regionalne smeri zunanjetrgovinske izmenjave in še posebej potrebo krepitve ekonomskega sodelovanja in izmenjave z deželami v razvoju.

Glede kmetijstva je v sklepih rečeno, da obstoječe razmere omogočajo, da se v kratkem roku doseže z uporabo moderne tehnologije na čim večjih površinah takšno povečanje proizvodnje, ki zagotavlja, da bo zadosteno tako povečani domači potrošnji kot tudi večjemu izvozu kmetijskih proizvodov.

V zaključnem delu sklepov je poudarjeno, da se ukrepov, ki jih izvajajo na področju gospodarstva, ne sme gledati ločeno od naporov za nadaljnjo krepitev celotnega sistema družbenega samoupravljanja in socialističnih družbenih odnosov v celoti. »Skupnost je dala na razpolago in v upravljanje delovnim ljudem ogromna družbena sredstva. S temi sredstvi pa moramo upravljati in razpolagati čim racionalneje in pametneje v korist slehernega posameznika in celotne skupnosti.«

POŠI ROKEM SVETU

MOSKVA. — Prejšnji teden se je v Moskvi končal VIII. mednarodni kongres za boj proti raku, ki so se ga udeležili onkologi iz 70 držav. Na kongresu so prebrali okoli 800 referatov in je nedvomno največja značilnost tega kongresa ravno tako široka izmenjava mnenj o najnovejših dosežkih na področju onkologije v zadnjih treh letih. Udeleženci kongresa so soglasno izjavili, da bi k uspešnejšemu in hitrejšemu reševanju rakastih obolenj, ki je še vedno združeno z napornim in obsežnim delom, posebno pripomoglo, če bi se mednarodno sodelovanje na tem področju. Druga značilnost kongresa pa je optimizem, ki so ga izrazili številni udeleženci, češ da bo rak že v tem stoletju popolnoma poražen.

ATENE. — Na Kretl je prišlo do spopada med kmeti in orožništvom ter je bilo ranjenih več demonstrantov in orožnikov. Krivdo na tem spopadu pripisuje grška vlada opozicijski Uniji centra, katero dolži, da že več mesecev hujska ljudi in da je to zdaj »zadnji opomin«. Opozicijski stranki Unija centra in Združena demokratska levica sta ostro kritizirali vlado, da se ne zanima za odkupne cene grozdja.

BRIONI. — Predsednik FLR Jugoslavije maršal Tito je pred dnevi sprejel na Brionih Filiza Matznerja, prvega namestnika štajerskega deželnega glavarja, ki se je mudil v Jugoslaviji. Pri sprejemu sta bila navzoča tudi ljudski poslanec Ivan Maček in generalni sekretar predsednika republike Bogdan Crnobrnja.

NEW YORK. — Predsednik Kennedy in njegovi politični ter vojaški svetovalci so se zedinili, da bo Amerika ublažila, vendar ne opustila svojega zahteva po mednarodni inspekciji v sporazumu o prepovedi eksplozij jedrskega orožja. Ta zahteva po inspekciji je namreč naletela na odločen odpor v Sovjetski zvezi, kjer pravijo, da si hoče Amerika s tem zagotoviti pravico do vohunstva. Do sedanje ublažitve ameriškega stališča je prišlo na podlagi najnovejših tehničnih dosežkov v odkrivanju jedrskih eksplozij, kar »zahteva novo proučitev ameriških pozicij, ne pa tudi odstopanje od načelnih zahtev, na katerih je Amerika vztrajala«.

SVETI ŠTEFAN. — Prejšnji teden je prispela na dopust v Črno goro skupina uglednih Američanov, v kateri so predsednik vrhovnega sodišča ZDA Warren, stalni ameriški predstavnik v OZN Adlai Stevenson, znan ameriški komentator Pearson, lastnica časopisa »Washington Post« Meline in drugi.

CIUDAD MEXICO. — V Mehiki bo v kratkem začela obratovati tovarna avtomobilov »Borgward«, ki jo je nedavno kupila v Zahodni Nemčiji skupina mehiških finančnih magnatov. Letno bo ta tovarna izdelala kakih 18.000 avtomobilov.

PRAGA. — V Pragi je po daljši bolezni umrl podpredsednik češkoslovaške vlade Rudolf Strečej. Umrlega češkoslovaškega voditelja, ki je bil tudi predsednik slovaške narodnega sveta, so v torek pokopali v Bratislavi.

NEW YORK. — Pet držav, ki so članice posebnega odbora Generalne skupščine za dekolonizacijo, je pripravilo osnutek resolucije, ki poziva Veliko Britanijo, naj se začne takoj pogajati z vlado britanske Gvajane, da bi ta dežela dosegla neodvisnost. Osnutek resolucije so skupno pripravile Jugoslavija, Indija, Mali, Etiopija in Kambodža ter ga v ponedeljek predložile na seji odbora za dekolonizacijo.

MOSKVA. — Predsednik sovjetske vlade Nikita Hruščov je pred dnevi izročil svojemu namenu veliko hidrocentralsko pri Kremenčugu na Dnepru, ki bo proizvajala dve milijardi kilovatih ur električne energije na leto. Ob tej priložnosti se je Hruščov zavzel za še bolj intenzivno graditev velikih elektrarn, hkrati pa se izrekel proti mnenju, da so kmetijska posestva »drugarazredni potrošniki električne energije«, češ da so taka gledišča ostanki »nepopolnoljivega Stalinaevskega odnosa do vasi«. Poudaril je, da je treba dati vasi električno energijo prav tako kot industriji, kar zdaj razlagajo kot napoved nove akcije sovjetske vlade na področju elektrifikacije kmetijstva.

KOEBENHAVN. — V nasprotju s svetom »Socialistične internacionale«, ki je nedavno zasedal v Oslu, so sklenili delegati izvršnega odbora »Internationale socialistične mladine«, da se bodo z vsemi silami zavzemali za sprejetje načrta poljskega zunanjega ministra Rapackega, kateri je že pred leti zahteval ustanovitev brezatomskega pasu v srednji Evropi. Delegati iz 52 držav so se izrekli tudi za zamisel švedskega zunanjega ministra Oeslana o ustanovitvi »kluba proti atomskemu orožju« in za sprejem LR Kitajske v Organizacijo združenih narodov.

BUENOS AIRES. — V Buenos Airesu je bila druga posvetovalna konferenca držav, ki so podpisale sporazum o miroljubnem izkoriščanju Antarkitike. Na konferenci so sprejeli priporočila zainteresiranih vlad, naj bi sprejeli ukrepe, ki bodo pripomogli k temu, da bodo hitreje uspešni cilji sporazuma o Antarktiki. Ti ukrepi se nanašajo na znanstvene raziskave in izkoriščanje Antarkitike izključno v miroljubne namene.

KALKUTA. — Predsednik indijske vlade Nehru je izjavil, da Indija ne želi spopada z LR Kitajsko in da ne bo nikdar prenehala iskati miroljubne rešitve obmejnega spora med obema državama. »Ne verjamem, da bo LR Kitajska zaostрила položaj do take mere, da bi postala vojna neizbežna,« je dejal Nehru. O obmejnih incidentih na indijsko-kitajski meji sta ob priložnosti podpisa laškega sporazuma v Zenevi razgovarjala tudi indijski obrambni minister Krišna Menon in kitajski zunanji minister Čen Ji.

KOSOVSKA MITROVICA. — Zadnje nedeljo popoldne se je utrgal oblak v okolici Kosovske Mitrovice. Neurje se je naglo razširilo na ves zahodni del Kosova in Metohije. Več kot dve uri je padala toča, debela kot orehi, in povzročila ogromno škodo. Uničeno je več kot 10.000 hektarov površin, posejanih s pšenico, ki je ravno dozorevala, velika škoda pa je tudi na sadju.

Za obletnico rojstva J. F. Perkoniga:

„PERKONIGOV BREVIR“

najbolj značilnih misli koroškega „pesnika sprave“

Danes bi koroški pisatelj Josef Friedrich Perkonig dopolnil 72 let življenja, toda življenjska ura se mu je prej iztekla. Zato je lepo darilo za njegov rojstni dan, ki ga je pripravila celovška založba Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft s „Perkonigovim brevirkom“, posvečena njegovemu spominu, spominu pesnika koroške domovine. Morda pa je knjiga, ki jo je sestavil in ji napisal spremno besedo prof. dr. Erich Nussbaumer (imenovani je pred leti izdal tudi obširno delo o koroški kulturni zgodovini „Geistiges Kärnten — op. ured.), prav zaradi tega še bolj dognana slika življenja in dela velikega sina koroške domovine, ki je bil poklican, da postane njen glasnik — pesnik njenih pokrajinskih lepote in njene zgodovine, njenih ljudi in njihovega življenja.

Vsekakor nam „Perkonigov brevir“ kljub skupnemu izboru njegovih najbolj značilnih misli odkriva njegovo miselno bogastvo. Čeprav so njegove besede še vezane na čas in prostor, že kažejo v bodoče svetovljanske širine; pričajo o neumornem človekoljubju in neustrašnem hrepenenju po človečanstvu in tako odkrivajo notranje bogastvo velike osebnosti.

Kot pravi Korošec je Perkonig neizmerno ljubil svojo domovino, veselil se je z njo v njenih srečnih dneh in sodoživljal njeno trpljenje v dneh preizkušenj. Zlasti v svoji zrelejši dobi je brez pridržkov izpovedal svojo ljubezen do Koroške kot take, kakršna v resnici je: domovina dveh narodov in dveh jezikov. In tako tudi prof. dr. Nussbaumer pravi o njem, da je po svojih prednikih „človek z dvema dušama“ in da je narodna dvojnost najmočnejši in najelementarnejši motiv njegovega dela. Po svojem pokolenju — sin slovenskega očeta in nemške matere — in osebni usodi je Perkonig poklican, da slika nemško-slovenski dualizem v deželi in usodo koroških Slovencev. V tem poslanstvu — pravi dr. Nussbaumer — je Perkonig zorel in se iz odločnega borca ter močno zasovraženega spremenil v „pesnika sprave“, sledeč svojemu stremljenju za resnico, človečanstvom in strpnostjo.

Treba je priznati, da je dr. Nussbaumer pri izboru Perkonigovih misli odmeril precejšen prostor tej plati in bo vsak, ki bo brez predsodkov listal po „Perkonigovem brevirku“, lahko sam spoznal, kako je Perkonig iz mladostnih zablod našel pot do res velikega pisatelja, ki je v svojih zrelih letih z obžalovanjem potožil:

„Kot otrok sem torej moral slišati slovenske pesmi, znal pa nisem nobene, in danes mi je, kakor da sem v svojem življenju nekaj zamudil. Tako sem se po lastnih zmotah, ki so seveda izhajale tudi od lažnih preprokov in sploh po tuji krivdi, odtujil drugi (to je slovenski, op. ured.) nič manj lepi duši moje domovine. Vso svojo mladost mi je duh časa dopovedoval, da ima slovenski jezik pri nas v deželi le še manjšo — pravico gosta in mu je določeno, da za gospo-

ki za strup, kateri je tudi njega zastrupljal. Tako je namreč izpovedal:

„Kjer so koroški Slovenci mejili na Nemca in se dotikali njegovega prostora in duha, so v stoletjih izgubili marsikoga in marsikaj. Pa tudi preko mejnih krajev je silil neprestano nemški duh v narodovo telo, odtuževal je mlačneže in omahljivce slovenstvu in ni dal, da bi se zopet drugi svojega slovenskega porekla zavedli. Dogajanju v prirodi, ki daje prednost močnejšemu, se je pridružilo še ropanje duš. Tako se je zabloda napuhjenega časa pregrešila nad malim narodom...“

Knjiga „Perkonigov brevir“ obsega 136 strani in stane vezana v polplatno 58 šil.

Dunajski „Sängerknaben“

navdušujejo tudi na Koroškem

Mednarodno znani ansambel mladih pevcev — dunajski „Sängerknaben“ — so trenutno na gostovanju po Koroškem. Zadnji petek so imeli svoj prvi nastop v Wolfsbergu, v soboto je bil koncert v St. Vidu ob Glini, nedelja je bila posvečena Porečam, nato je sledil (v torek) koncert v veliki dvorani celovškega Doma glasbe, v sredo so nastopili v slavnostni dvorani Delavske zbornice v Beljaku, večeraj so se predstavili občinstvu v Milštatu, danes pojejo v Seebodnu in jutri

KULTURNE DROBTINE

● Jutri se bo v Kopru zaključil letalnji folklorni festival, ki traja od zadnjega ponedeljka. Na otvoritveni predstavi III. festivala jugoslovanske folklorne so predstavili pesalci s Korčule, člani skupin „Saljačke sloge“ iz posvskih vasi in člani KUD „Jedinstvo“ iz Splita. Za jutrišnji zaključek dan festivala pa so na sporedu nastopi poklicnih ansamblov Kolo, Lado in Tanec, katerih izvajanja bo kot lani prenašala tudi Evrovizija.

● Na velikem koncertu na Levisonovem stadionu v New Yorku so prvič izvajali „Simfonično kolo“ Jakova Gotovca pod taktirko Josepha Rosenstocka. Kritika je pohvalno ocenila delo jugoslovanskega skladatelja, ki je bilo uvrščeno v program poleg Dvorakovih in Smetanovih simfoničnih skladb.

● Štirinajst švicarskih in zahodnonemških založb je sklenilo dogovor o skupnem izdajanju poljudnoznanstvenih knjig v množičnih izdajah. Kot prva knjiga nove serije je bilo izbrano poljudnoznanstveno delo Jacquesa Piccarda „K najglobljim globlinam“, v načrtu pa so še druga znana dela, kot na primer Orzimekova knjiga „Živali vendar niso takine“ in Sethejeva „Zgodovina Nemcev“.

● V bližini leloviškega mesta San Juan Teotihuacan v Mehiki so odkrili azteško svetišče, ki je bilo posvečeno „boginji metuljev“. V bližini so še druga piramidasta svetišča, posvečena božanstvom Lune in metuljev.

● Znani italijanski filmski režiser Vittorio de Sica se bo v prihodnji sezoni uveljavil tudi kot epni režiser. V milanski Scali bo namreč režiral Puccinijevo „Bohemo“, katero bo dirigiral avstrijski dirigent Herbert von Karajan.

● Pri izkopavanju ob bregu Rena vzhodno od Basla so odkrili starorimsko srebrno namizno posodo. Švicarski arheologi so jo ocenili kot doslej najbolj dragoceno najdbo. Srebrnina je bila najbrž last cesarju Konstantinu II. in Julijana Apostata, ki sta živela v 4. stoletju.

Pod geslom „Delo in mir“:

Mednarodni kiparski muzej na prostem

Če bo šlo po sreči, tako pravijo snovalci v svetovnem merilu največjega umetnostnega muzeja na prostem, bo dobila Carrara kiparsko galerijo, ki ji po vsem svetu ne bo enake tako po izvirnosti kakor po popularnosti. Gre namreč za načrt, da bi v Carrari, srednjeitalijanskem mestu s približno 26.000 prebivalci, uresničili zamisel nekakšne antologije sodobne kiparske ustvarjalnosti znanih umetnikov, in sicer na ta način, da bi v Carrari, ki že od nekdaj velja za rudnik v svetovnem merilu najboljšega marmora, odkazali vsakemu izmed povabljenih kiparjev iz vsega sveta določen del v 150 m dolgi in kakih 40 m visoki marmornati steni. Tukaj bi delalo kakih 20 do 25 umetnikov, drugi pa bi klesali „umetniško pokrajino“, to se pravi, da bi na najvidnejših mestih nad reko nastale v skupni dolžini 40 km posamezne umetnine. Tako naj bi nastala pravcata antologija sodobnega kiparstva, in sicer pod geslom „Delo in mir“.

Zamisel ima seveda mnogo nasprotnikov, ki se le posmehujejo, toda zagovorniki načrta pravijo, da bi vse skupaj stalo najbrž mnogo manj kot ena sama raketa „Atlas“. Celotni izdatki bi nanese morda milijardo lir, vendar bi vsaj del stroškov lahko krila z mednarodno nabiralno akcijo tudi UNESCO, mednarodna organizacija Združenih narodov za prosveto, znanost in kulturo. K sodelovanju pa nameravajo povabiti slovite kiparje iz vseh delov sveta, da bi ovekovečili svojo umetnost tam, od koder so črpali marmor že mnogi sloviti umetniki, med njimi tudi Michelangelo.

Letos že 42. slavnostne igre v Salzburgu

Ko je zvezni prezident dr. Schärff zadnji četrtek v okviru posebne slavnosti uradno otvoril letošnje salzburske slavnostne igre, se je s tem začela prireditve, kot jih je le malo po svetu. Mozartovo mesto se je spet za več tednov spremenilo v prizorišče, na katerem se bodo zvrstile najrazličnejše kulturno-umetniške uprizoritve ob sodelovanju umetnikov, katerih imena so znana daleč preko meja Avstrije.

Na sporedu letošnjih salzburskih slavnostnih tednov je skupno 28 opernih predstav, pri katerih seveda dominirajo Mozartova dela. Nadalje je predvidenih 19 drugih odrskih uprizoritev, med katerimi je kot novost „Lumpacij vagabund“ namenjen stoletnici smrti Nestroyja. Orkestrskih koncertov bo tokrat devet, katerim se bodo pridružili še trije baletni večeri, trije solistični koncerti, štirje večeri pesmi, pet matinee, pet komornih koncertov, sedem serenad in razne druge glasbene prireditve.

Poleg tega pa je poskrbljeno tudi za pestrost na področjih upodablajoče umetnosti: poleg razstave šolarskih del je bila prirejena posebna razstava „Oskar Kokoschka“, v posebni galeriji je razstava italijanskih mojstrov 20. stoletja, razstavlja pa še cela vrsta drugih umetnikov, tako da je poskrbljeno za vsak okus.

Salzburske slavnostne igre bodo spet pritegnile tisoče in desettisoče domačih in tujih obiskovalcev, ki bodo sledili besedam zveznega prezidenta, kateri je ob otvoritvi dejal: Pustimo za trenutek politiko v ozadju, da se lahko s celim srcem predamo umetnosti in njenim večnim čarom!

Jugoslavija - mozaik narodov

Jugoslavija je mozaik narodov. V Evropi ni — razen Sovjetske zveze — nobene države, ki bi imela po številu narodnosti pestrejšje prebivalstvo, pa tudi nobene, ki bi imela v sedanosti vprašanje sožitja narodov rešeno tako dosledno in pravično. »Eksotična Jugoslavija!« pravijo tujci, ko se uče na pamet znano formulo iz turističnega priročnika: ena federativna republika, dve pisavi, trije jeziki, štiri književnosti, pet narodov, šest republik. Res zamotano.

A to še daleč ni vse — vsa zadeva je še mnogo bolj zamotana: manjšine, ki v tej znani »eksotični« formuli niso zajete, obsegajo znaten del prebivalstva Jugoslavije. Vseh skupaj je skoraj dva milijona, kar pomeni nekaj več kot 10 odstotkov vsega prebivalstva. Teh nacionalnih manjšin pa je kar petnajst. Največ je Šiptarjev, slede po vrsti: Madžari, Italijani, Slovaki, Čehi, Romuni, Rusini, Bolgari, Turki, Nemci, Vlasi, Cigani, Rusi, Židje in Grki.

Nekateri prebivajo na več ali manj kompaktnem ozemlju in imajo svojo lastno organizacijo oblasti, imajo celo svoje avtonomne pokrajine, kakor n. pr. Šiptarji (Kosmet). Avtonomna pokrajina je tudi Vojvodina, ki je nacionalno menda najpestrejša dežela v Evropi. V Vojvodini pripada visok odstotek prebivalcev devetim narodnim manjšinam, od katerih vsaka ima v oblastvenih organih odgovarjajoče število poslancev. V Kosmetu je 70,4% Šiptarjev. Tu ima manjšina — večino. Nekatere manjšine so spet raztresene po vsej državi in jih veže le skupna zavest. Nekatere so prišle v Jugoslavijo v preteklosti kot zavojevalci in oblastniki (Nemci, Italijani, Turki), druge so se zatekle tja, ker so bile v svoji domovini preganjane (Rusini, Slova-

ki), nekateri so spet ostanki prastarega predslovanskega prebivalstva, drugi so se priselili komaj pred nekaj desetletji.

Tudi njihova preteklost je kaj raznolika in njihov odnos do jugoslovanskih narodov, njihova politična vloga do večine, med katero živijo, se je pogosto spreminjala od stoletja do stoletja in od desetletja do desetletja. Nemci so n. pr. v stari Jugoslaviji uživali pretirane predprave, drugi, kot n. pr. Šiptarji, pa so bili brezpravna raja, ki niso imeli pravice niti do osnovnih šol niti do najpreprostejših kulturne dejavnosti in so živeli v zaostalosti in neznanju. Položaj narodnih manjšin takrat namreč ni urejala nikakršna ustava in nikakršna notranja državna zakonodaja, ampak samo posebne pogodbe s

sosednimi državami, ki so se za pripadnike svoje narodnosti zanimale ali pa tudi ne. Če je torej Hitler potreboval svoje rojake za organizacijo pete kolone, tedaj je bilo kajpak zelo preprosto s posebno pogodbo urediti pravice nemške narodne manjšine tako, da so imeli njeni pripadniki pristop v najvišje organe oblasti, vojske in gospodarstva... Če pa na drugi strani z Albanijo, Bolgarijo, Romunijo ali Turčijo ni bila v veljavi nobena takšna pogodba, potem so bili pripadniki teh manjšin prepuščeni na milost in nemilost lokalnim oblastem in pogosto strastnemu razpihovanju narodnostne mržnje.

Izredno zanimivo je prebirati zgodovino narodnih manjšin v času ljudske revolucije je globoko pretresla tudi njihove družbene skupnosti in jih angažirala v boju — nekatere bolj, druge manj — na obeh vojskujočih se straneh. Za marsikatero manjšinske skupnosti je revolucija jugoslovanskih narodov pomenila tudi njihovo revolucijo in po vojni, ki jim je prinesla enakopravnost, so si na svojem področju organizirali svojo lastno ljudsko oblast. V Istri in Primorju so zlasti po letu 1943 delovale partizanske enote Italijanov, ki pred vojno sicer še niso živeli v Jugoslaviji, a je bila idejna moč revolucije tako močna, da so se z veseljem opredelili zanjo, saj so vedeli, da so na tistem ozemlju resnično le manjšina. Dramatična je bila revolucija tudi v Voj-

vodini, kjer so madžarski okupatorji angažirali svoje rojake v marsikaterih zločinih, vendar pa je bilo med njimi toliko revolucionarnih in poštenih sil, da se je kmalu posrečilo organizirati posebne partizanske enote, ki so odločno posegale v boj. Rusini in Slovaki so se boja prav tako množično udeležili ter je med njimi cela vrsta narodnih herojev. Šiptarji in Bolgari so prav tako imeli, vsak na svojem ozemlju, svoje močne borbene enote.

Vse narodne manjšine v Jugoslaviji goje tisk, radio, književnost in založniško dejavnost. Radijske postaje v Novem Sadu, Prištini, Reki in Skopju imajo tudi svoje madžarske, šiptarske in italijanske programe. Posebno močno pa je med manjšinami razširjen tisk. Seveda ni mogoče reči, da je to pri vseh enako. Pogoji so različni, veselje in nagnjenost do takšnega dela prav tako. Nekatere manjšine imajo že znatno kulturno dediščino, druge je sploh nimajo. Madžari in Slovaki so n. pr. imeli svoje pisatelje že v stari Jugoslaviji, nepismeni Šiptarji pa so na Kosovem in Metohiji živeli v popolni kulturni temi. Pojav šiptarske književnosti in izid prvih številnih literarnih revij v tako zaostalih krajih, kjer je bilo še nedavno vse kulturno življenje samo poslušanje mujeznov v večernih urah, je bil velik dogodek.

Svoje literarne revije izdajajo poleg Madžarov, Italijanov, Slovkov in Romunov tudi Rusini, ki so raz-

treseni ne samo po nekaterih vaseh v Vojvodini, ampak tudi v Bosni in Hercegovini, kjer pa se imenujejo Ukrajinci. Slovaška književnost, ki je imela že pred vojno lepo tradicijo, je med vojno doživela težko preizkušnjo: kot partizani so padli trije njeni glavni pisatelji. Skupina dvajsetih mladih književnikov pa je po vojni pogumno zaorala brazde v novi čas. Bogatejši in močnejši sta romunska in zlasti madžarska književnost, ki sta dali tudi vrsto književnikov, važnih ne le za področje manjšine v Jugoslaviji, ampak tudi za celotno literaturo v obeh maticnih državah.

Posebno poglavje bi lahko napisali o gledališčih. Številna poklicna gledališča, ki jih vzdržuje in podpira država, imajo Madžari in Vojvodini, prav tako tudi Romuni, Šiptarji pa v Prištini in Skopju. V Skopju že vrsto let deluje manjšinsko gledališče, kjer se vrste predstave v šiptarskem, turškem, ciganskem in bolgarskem jeziku, kar je gotovo edinstven primer na svetu.

V novi Jugoslaviji velja načelo, naj kultura raste iz ljudstva in naj bo namenjena ljudstvu. Množično izobraževanje, ljudska prosveta, plemenito amaterstvo in gojenje vseh vrst ljudske kulture, folklore, številna kulturno umetniška društva, ki delujejo v vseh krajih in skoraj med vsemi manjšinami, so značilna za sodobno življenje Jugoslavije — velikega in mogočnega mozaika narodov.

Zločinu sledi kazen

Nenaravna smrt je postala skoraj nekaj vsakdanjega. Nihče ne ve, kdaj se v človeški družbi nahaja med brezvestnimi in brezobzirnimi morilci. Smrt v prometu je na dnevnem redu, toda ali je to treba? Pri nekoliko več dobre volje, previdnosti in doslednem ravnanju po prometnih predpisih, kar velja za vse udeležence prometa, tudi za pešce, bi se prav gotovo dalo omejiti število usodnih nesreč na nižjo številko. Vseh nesreč z vsemi žalostnimi posledicami gotovo nikoli ne bomo izločili, ker često so vzrok nedostatkost človeške zmogljivosti in druge nepredvidene okoliščine. Tudi pri nešteti delovnih nesrečah je hudih poškodb pogosto kriva pomanjkljivost pri zavarovalnih napravah, često pa odpove tudi človek sam. Dan za dnem beremo v časopisju tudi o grozotnih nesrečah v letalskem in železniškem prometu, pri planinskih turah in izbruhih elementarnih sil.

Smrtne nesreče v prometu, pri delu in zaradi elementarnih katastrof so še nekako bolj »človeške«. Gnusno in nečloveško pa je in ljudje bi se morali zgroziti ob primerih, ko človek z morilnimi pripomočki: polenom, železnim predmetom, nožem ali orožjem upihne življenje sočloveku v roparskem namenu. Žalostno je, da je takih primerov preveč in posebno žalostno, da so zločinci največ mladi ljudje, ki bi se pri svojih telesnih in duševnih sposobnostih lahko sami in na pošten način dostojno preživljali, sploh ko govorimo še o ugodni konjunkturi.

Pred nedavnim je pretreslo prebivalstvo v Beljaku, ko je v naši lepi domovini, deželi gora, dolin, jezer in pesmi, spet mlad človek storil grd krvav zločin. Storilec je star 22 let, žrtvi pa sta bila star rentniški par, 76-letni Johan Sander in njegova 75-letna žena Frieda. Ženo je zadavil, moža pa zaklal z nožem. Nato je pobral denar, okraske in hranilno knjižico ter pobegnil. Zločinec je bil že prej obsojen za neko drugo kazensko dejanje na več mesecev zapora, toda na sodišču so ustregli njegovi prošnji za odlog zaporne kazni, ki jo je utemeljeval s tem, da bi mogel v poletnem času delati in si na pošten način kaj prislužiti. Komaj je to ugodnost dosegel, pa je storil zverinski zločin. Po nekaj dnevih so ga varnostni organi prijeli na Dunaju, ko je prej denar zapravljal z lahimi ženskami.

Zločinca so izročili v roke pravice in verjetno je zapečaten usoda mladega človeka.

Zločinu sledi kazen. V svetovnoznane romanu ruskega pisatelja Dostojevskega »Zločin in kazen« je primer dvojnega umora zajet v globino človeške notranjosti in duše. V tem primeru je zločin umora storil beden, pregledovan študent, ki mu je vsled pomanjkanja že opesala normalna razsodnost. Ubil je dve stari ženski, ki sta izkoriščali revščino drugih in barantali s predmeti malenkostne vrednosti, ki so jih pri njima zastavljali bednjaki za kopejko, da bi si mogli kupiti košček kruha. Študent Razkolnikov si je v svoji zmedi predstavljal, če je Napoleon v svojih osvajaških vojnih pohodih ubijal množično, da umor dveh starih skupuških žensk ničesar ne pomeni v tej primerjavi.

Zločin se je zgodil, nihče ga ni odkril, toda kazen je prišla. Vest večna spremljevalka človeka, ni dala miru in Razkolnikov je v svoji notranji muki vzkliknil pri sebi: Kazen se je že pričela... Svoj zločin je zaupal svoji ljubici Sonji, ki mu je bila tolažnica in ga je privela do tega, da se je javil pri preforiju in na kolenih priznal: Jaz sem bil tisti... Razkolnikov je prestal naloženo mu kazen v tajgi v Sibiriji, kes in pokora sta mu zbrisala hudi madež iz duše in prišel je novo življenje ob strani svoje zveste Sonje.

Danes pa je, pravijo, konjunktura še ugodna in ni odpustljivo, da bi mlad človek, ki more delati, ne mogel izhajati na pošten način. Zločin v Beljaku je vzbudil ogromno pozornost in ogorčenje prebivalstva in nad vse upravičeno obsojanje grdega kriminalnega dejanja. Prebivalstvo iz Beljaka in okolice je ob pogrebu brutalno ob življenje prišli nedolžnih žrtev z zelo številno udeležbo izkazalo svoje človečansko čustvovanje do nasilno umorjenih žrtev.

Iz avstrijske kriminalistične statistike za leto 1960 je posneti, da so tega leta na Koroškem obsodili 9388 obtožencev, med temi 1289 ženske in, kar je značilno, 471 inozemcev. Med obsojenimi je bilo 783 mladoletnih, med temi 105 deklet. Obsodbe so bile porazdeljene na 1211 vrst zločinov, med temi ugotavlja statistika 3 umore oziroma poskuse umorov, 1 umor otroka, eno ubojstvo, 103 huda telesna poškodovanja, 36 posilstev, 626 tatvin, 43 poneverb, 122 goljufij, 44 skrunitev, 6 drugih seksualnih zablod, 39 homoseksualnih deliktov in 2 primera krvorazstev.

V vsej državi so leta 1960 avstrijska kazenska sodišča obsodila 119.484 oseb. Značilen je delež mladoletnih v kriminalistični statistiki iz navedenega leta. 46 odstotkov vlovov so na primer storili mladoletni, pri ropih jih je bilo udeleženih 30 odstotkov, pri navedenih zločinih 29 odstotkov in zaradi prekrška zakona o orožju 23 odstotkov.

Grobovi tulijo...

Vedno in vedno se odpirajo grobovi na pokopališčih po naši zemlji, kamor zaporedoma legajo ljudje iz naših vrst, naši najboljši, zvesti in neuklonjivi značaji, nekdanji izobčenci iz naše domače rodne zemlje — slovenski izseljenci. Vedno znova se žalujčim svojcem, prijateljem in izseljeniškim sotrpinom ob odprtem grobu izseljenca ali izseljenke, med katerimi mnogi so na posledicah prestanega ponižanja, telesnega in še bolj duševnega trpljenja v izseljeništvu prekmalu končali pot življenja, vzbujajo spomini na najbolj temne dni v zgodovini koroških Slovencev, ko je nasilni nacizem obsodil naš narod na smrt. Obsodbo je tudi brutalno in brezvestno izvajal s pomočjo domačih vaških nacističnih podreptnikov in prilizvalcev, ki so zlobno informirali nacistične centralne oblasti o vsakem človeku, ki se je priznaval za Slovenca in deloval za obstoj slovenskega ljudstva na zemlji, na kateri ima to ljudstvo nesporno tisočletno domovinsko pravico. Žalne svečanosti ob pogrebi bivših izseljeniških trpinov so nam vedno spomin in opomin, ne nazadnje pa ukaz, da storimo vse, da se takšni časi nikdar več ne povrnejo.

Ta teden so venci hvaležnih zvestih src okrasili dve sveži gomili grobov, eno v Podjuni, drugo pa na meji med Rožem in Zilo, kamor sta v toplo domačo zemljo legla k večnemu počitku izseljenec in izseljenka naše krvi in našega rodu.

V Libužah pri Pliberku

Je v torek številna množica žalnih gostov spremila k zadnjemu počitku moža poštenjaka, dobrega slovenskega značaja, kremenito koroško korenino, neupogljivo kot macesen v Peci, Janeza Igerca, p. d. Luderanta v Podkrajju.

Pokojni je bil kmet z dušo in telesom, delal in skrbel je na svoji skromni hribovski kmetiji, bil je ves zakoreninjen v domačo rodno grudo in bil poln plemenitih vrlin pristnega našega slovenskega kmečkega očeta in gospodarja. Odlikovala ga je izredna resničnost, kar je rekel, je bilo kakor pribito, razen tega je bil srčno dober in miroljuben sosed. Ni se trudil v polu svojega obraza le za vsakdanji kruh, temveč ravnal je po načelu, da človek ne živi le od kruha.

Tako je tudi ravnal. Svojim otrokom ni oskrbel le vsakdanji kruh, temveč tudi duševno hrano in dobro vzgojo. Eden sinov je študiral in si izbral duhovniški poklic ter deluje danes na Suhi.

Pokojni ni govoril v javnosti, toda s svojim zgledom je bil vzor okolici in s tem govoril najmočnejšo besedo, kajti zgledi mičejo. Poštenjaka, ki nikomur ni skrilil lasu, so nacisti izrgali od ljubljene domačije in trpinčili v hladni tujini. Tega nacističnega nasilstva nad poštenjakom, ki ni zakrivil drugega, kakor da je bil zvest domovini, svojemu ljudstvu in drugim izročilom prednikov, so se spomnili tudi govorniki ob odprtem grobu. Ganljivo je bilo, ko je sin župnik spregovoril in se spomnil najbolj žalostnega spomina tudi v svojem življenju, ko je slišal, da so mu očeta odtrgali in odvedli od doma. Le vera, da zmaga pravica, ga je tolažila v upanju, da bo oče našel svoj zadnji počitek v domači zemlji. Za Zvezo slovenskih izseljencev se je od pokojnega sotrpina poslovil predsednik Lovro Kramer in položil na grob tudi lep venec organizacije. Domači pevci so zapeli ganljive žalostinke in domača zemlja je zagrnila telesne ostanke blagega pokojnika.

Trideset let turistični dom na Košuti

Turistično društvo »Naturfreunde« — Prijatelji prirode« je začelo leta 1927 graditi na Mrzlem vrhu v Košuti planinski dom. Gradnja je bila leta 1932 dogotovljena ter je bila predvsem delo članov socialistične organizacije »Naturfreunde« iz Celovca, Borovelj in Bistrice v Rožu. Pred tridesetimi leti so torej izročili svojemu namenu planinsko kočjo, v kateri so se predvsem zadrževali delavski turisti, ki so takrat peščili od Borovelj skozi Batjiško grapo in preko Sel na Košuto.

Februarja 1934 je zavladal črni avstrofašizem in razpustili so društvo »Naturfreunde« ter za namene druge organizacije zaplenili tudi njen planinski dom. Pod nacizmom pa je dom upravljal Deutscher Alpenverein. Po vojni je planinski dom na Košuti po povračilnem postopku spet prišel v roke pravnega lastnika.

Jutri popoldne bo v tem planinskem domu »Prijateljev prirode« jubilejno slavlje ob 30-letnici, odkar je bil dom izročen svojemu namenu. Danes je mogoče do planinske zavetišče po dobri gorski cesti doseči z osebnimi avti in omnibusi. Domu so prizidali še nov prostor za mladino. Košuta postaja z ustreznim planinskim domom vedno bolj izletni cilj ljubiteljev planin iz bližnje in daljnje okolice ter gotovo tudi mnogih tujih gostov.

Med vsemi obsojenimi leta 1960 je bilo 14 odstotkov žensk. Značilno je, da so prestopke žensk pri nekaterih deliktih posebno visoki, na primer pri pričevanju na sodiščih celo 50 odstotkov, zaradi neutemeljenega obrekovanja 46 odstotkov ter sokrivi pri splavih 33 odstotkov.

Kakor vedno, sodijo sodniki po zakonih; kdor jih krši, pride pred sodišče.

V Štebnu v občini Bekštanj

Pa je neizprosna smrt v znani Vavčarjevi hiši pobrala nad vse dobro mater in gospodinjko Alojzijo Kofler, ki smo jo prav tako ob številni udeležbi žalnih gostov v sredo pospremili na štebensko pokopališče.

Tudi Koflerjeva družina je morala izpiti do dna grenki kelih pregnanstva v izseljeniških taboriščih. Klonila ni in s svojo trdoživo žrtvijo tudi doprinesla k porazu nacističnega nasilstva. Kakor pri stotinah pregnanih koroških slovenskih družin, je bil edini povod za izseljeništvu te družine njeno poštenje, značajnost in zvestoba sama sebi po izročilih davnih prednikov.

Mož Peter in žena Alojzija sta živela v najlepši harmoniji in v vsej družini je vladala

zgledna sloga. Starša sta narodno zavest vsadila tudi v srca naraščaja. Peter Kofler je sodeloval in sodeluje kot odbornik v organizacijah za naša skupna prizadevanja, kakor pri Slovenski kmečki zvezi, Zvezi slovenskih zadrug, Zvezi slovenskih izseljencev in drugod. Več let je kot slovenski odbornik odločno in nepristransko zastopal koristi občanov. Hčerka je tudi nameščena pri Zvezi slovenskih zadrug.

Pokojna žena ga je pri njegovem splošno koristnem delovanju vsekdar razumela in podpirala, bila mu je zvesta in skrbna družica in srce Vavčarjeve družine. Vrata te domačije so vedna odprta za naše razgovore in sestanke.

Domači župnik je opravil pogrebne obrede. V imenu Zveze slovenskih izseljencev se je od umrle sotrpinke poslovil predsednik Lovro Kramer in položil venec na svežo gomilo.

Sveži gomili spet krijeta nepozabne člane izseljeniških družin. Igerca in Koflerjevo bomo ohranili v trajnem čistem spominu, vsem žalujčim svojcem pa izrekamo naše najgloblje sožalje. Umrli sta človeka, skromna po značaju, a bogata po delu in velika po duhu. In kdo je velik! Kdor svoj čas izpolni, kdor življenja vso žrtvuje moč idealom in najvišjim ciljem, dokler smrt ga ne zagrne v noč.

Razpis kmetijske šole v Podravljah

Kmetijska šola v Podravljah razpisuje vpis učencev za šolsko leto 1962/63.

V prvi letnik šole se lahko vpiše vsak fant, ki je star 16 let in je uspešno dovršil osnovno šolo.

Pogoj za vpis v drugi letnik je uspešno dovršen prvi letnik kmetijske šole v Podravljah ali katerekoli druge kmetijske šole.

Pismene prošnje za sprejem je treba vložiti pri upravi šole najpozneje do 20. oktobra. Prošnji mora biti priloženo zadnje šolsko spričevalo.

Mesečna šolnina in vzdrževalnina v internatu znaša šil. 300.— Gojenci manj premožnih staršev lahko zaprosijo za štipendijo.

V času rednega šolanja imajo učenci — v kolikor niso dopolnili 24. leto starosti — pravico do otroških doklad.

Šola prične s poukom 3. novembra 1962.

Za vsa potrebna pojasnila se obrnite na naslov: Kmetijska šola Podravlje — Förderlach.

Uprava

Meseca junija 65,3 milijona šilingov za delavske pokojnine

Tiskovni urad pokojninske zavarovalnice za delavce — deželni urad Graz — sporoča, da je junija letos znašalo število delavskih upokojencev na Koroškem in Štajerskem 81.697 oseb. Med pokojninami je 25.496 invalidskih pokojnin, 22.128 starostnih pokojnin, 26.014 vdovskih pokojnin in 8.059 sirotinskih pokojnin.

Junija je zavarovalnica izplačala pokojnin v skupnem znesku 65,3 milijona šilingov. Izravnalne prispevke je v istem času izplačala 35.538 delavskim upokojencem.

V primerjavi s skupnim številom delavskih upokojencev je značilno izredno visoko število delavskih invalidov, ki predstavlja najvišjo postavko. To pomeni, da postane zelo mnogo delavcev predčasno nesposobnih za poklicno delo, zelo visoko je tudi število upokojenih vdov, kar priča, da veliko delavcev ne dočaka predpisane čakalne in starostne dobe, mnogi pa zaradi izčrpanosti pokojnine ne uživajo dolgo.

KOLEDAR

Petek, 3. avgust: Lidija
Sobota, 4. avgust: Dominik
Nedelja, 5. avgust: Mar. Snež.
Ponedeljek, 6. avgust: Gosp. spr.
Torek, 7. avgust: Kajetan
Sreda, 8. avgust: Cirjak
Četrtek, 9. avgust: Roman

Celovski podžupan umrl

V noči od petka na soboto je umrl Blasius Scheucher, namestnik župana deželnega glavnega mesta. Preminul je v starosti 51-ih let po daljši bolezni. Pokojni je vstopil v celovski mestni svet leta 1948, leta 1950 pa je bil izvoljen za podžupana ter je to funkcijo izvajal od tega časa dalje. Scheucher je bil mandator OAAB v OVP. Kot mestni svetnik je bil pristojen za socialno oskrbo in zdravstvene ter stanovanjske zadeve mesta.

Požarne škode vsled igranja z ognjem

Zavarovalnice statistično ugotavljajo, da znašajo požari, ki jih povzročajo z ognjem igrajoči se otroci, 5 odstotkov skupnih požarnih škod. Otroci se sploh radi igrajo z ognjem in že prav majhnim vzbuja svetloba veliko zanimanje.

Največ požarnih škod, ki jih povzročajo z ognjem igrajoči se otroci, odpade na podeželje, v mestih jih je manj, ker ogenj tudi gasilci v največ primerih pogasijo že v začetnem štadiju. Naraščanje požarov, ki so jih prav v letošnji pomladi povzročili otroci, je vzbudilo zanimanje v javnosti in iščejo se poti, kako bi se ta nevarnost omejila.

V številnih primerih je vzrok takih požarov otroško igranje s prižiganjem vžgalic in prižiganje ognjev v krajih, v katerih obstoja požarna nevarnost preko obsega otroške razsodnosti. Med takimi »požigalci« se najdejo že čisto mali otroci tudi pod štiri leti starosti. Pri večjih otrocih je večkrat vzrok požarov skrivanje pri kajenju. Fantalini, ki se poskušajo postaviti s kajenjem, pri starših navadno ne najdejo razumevanja za taka »junaštva«. Skrijejo se v odmaknjene prostore, kjer so pogosto zaloge lahko gorljivih snovi, slame, stelje, listja in drugega. Nesreča se zgodi in pogosto je za starše, ki so s požarno škodo občutno prizadeti, edina tolažba, da se je otrok zdrav rešil iz gorečega objekta.

Na podeželju, na kmetih, je gotovo nevarnost tudi v tem, ker starši in odrasli zaradi preobite zaposlitve in sploh pomanjkanja delovnih moči ne morejo imeti otrok stalno pred očmi in nadzorstvom ter so otroci večkrat prepuščeni samim sebi.

Barvni čudež je še predrag

Barvna televizija je šele na začetku svoje razvojne poti

Barvna televizija na Japonskem stane na milijone jenov letno, toda v deželi je zelo malo sprejemnikov. Tako je tudi v Ameriki, kjer imajo že pet let reden spored v barvah. Od 50 milijonov lastnikov televizijskih sprejemnikov jih le okoli 800.000 lahko spremlja barvni spored.

Na Japonskem, kjer ima 80 odstotkov gospodinjstev televizijske sprejemnike, je samo nekaj tisoč barvnih televizorjev v zasebnih rokah. Barvni spored predvajajo predvsem v javnih lokalih in na trgih s posebnimi vozili televizijske družbe.

Barvna televizija je še vedno na začetku svoje razvojne poti in sprejemniki so zelo dragi. V teh aparatih je približno trikrat toliko sestavnih delov kot v črno-belih sprejemnikih.

Televizijska kamera za črno-bele slike sprejema okoli tri milijone slikovnih točk. Vsaka od teh točk se spremeni v električne valove. V sprejemniku sprožijo ti električni impulzi elektrone, ki napravijo sliko vidno.

Pri barvni televiziji gre za milijone barvnih točk. Pri tem so upoštevali ugotovitev, da vse barve sestojijo iz mešanice rdeče, modre in rumene. Pri snemanju slike »razcepijo« barve v tri osnovne barve. Te barvne pike se v oddajniku spremenijo v električne valove, ki dosežejo sprejemnik. V njem so namesto ene katode instalirane tri: za vsako od temeljnih barv po ena.

Pred temi tremi katodami je nameščeno tako imenovano barvno sito. To je tanka kovinska plošča s 350.000 natančno razdeljenimi in izvrtanimi luknjicami. To sito ima

nalogo, da rdeče, modre in rumene žarke, ki jih izžarevajo katode, usmerja na zaslon. Tu se združijo in zmešajo v barvno sliko.

Za izdelavo barvnega sita je potrebna velika preciznost. Toda tudi tedaj, če slika zadovoljuje glede ostrine in barvnega odtenka, pogosto ne zadovoljuje glede svetlobe. Barvno sito namreč »požre« okoli 80 odstotkov elektronov. Posledica tega je, da je slika precej temna.

Televizijski tehniki v Ameriki in Japonski se s tem problemom še vedno borijo. Uspelo jim je tudi premagati prve otroške bolezni

barvne televizije. Toda kljub velikim naporom stojimo še vedno na začetku. Stroškov proizvodnje jim še ni uspelo znižati.

V Ameriki in Angliji zdaj delajo poizkuse z novo metodo. Pri tej je svetlobna plast na zaslonu razdeljena v navpične trakove za rdečo, modro in rumeno barvo. Neka posebna kemična snov oddaja pri pojavu elektronov ultravioleto žarke. Ti dosežejo, da se vedno zasveti tisti barvni trak, ki ustreza oddani sliki.

Toda en problem še vedno ni rešen: kako bi lahko na enem televizorju sprejemali normalni črno-beli in barvni spored. Dokler to vprašanje ne bo rešeno, bodo potrebni za barvno televizijo posebni studii in bo ta spored dostopen le ozkemu krogu gledalcev.

Mamila problem skozi stoletja

Dobrih 150 let je, odkar je siamski vladar Rama II. spričo mnogih človeških tragedij kot posledica uživanja mamil, predvsem opija, izdal stroge zakone, ki naj bi zavezili nadloge, vendar so ukrepi le delno zalegli, saj je tako v Siamu, kot drugod po svetu še vedno mnogo užívalcev opija. Samska vlada je nedavno morala spet poseči vmes: zaprla je vse kadišnice opija. Opij je veliko zlo ne le za Siam (Tajska) in za mnoge druge azijske dežele, marveč tudi za vrsto držav na drugih celinah, zlasti v ZDA.

Opij je kot mamilo znan že dolga tisočletja, saj ga omenja tudi Homer v stari Grčiji. Vladarji nekaterih azijskih dežel, zlasti kitajski cesarji so pred davnimi stoletji spoznali v opiju vir dohodkov, zato so kmetovalce spodbujali k pridelovanju maka. Kadilec opija je spočetka zadovoljen z majhnimi množinami, potem pa postopoma bolj povečuje dozo, čeprav se marsikateri zaveda posledic. V vdihavanju opijevega dima iščejo uživalci tega mamila utvaro sreče ter pozabo za težave v vsakdanjem življenju.

Kakor v Siamu so se državni in še posebej zdravstveni organi borili proti opiju tudi v drugih deželah na azijski celini. L. 1839 je kitajska vlada prekinila trgovino z Angleži, ki so vozili opij, in ukazala potopiti v morje 20 tisoč zabojev s tem mamilom. Posledica je bila znana opijska vojna, ki so jo Kitajci izgubili.

Trgovina z opijem je tudi danes pomembna postavka v mnogih azijskih deželah. Svetovna zdravstvena organizacija je ustanovila poseben zdravstveni odbor, ki proučuje probleme v zvezi z uživanjem, tihotapljenjem in prekupevanjem opija. Eno najnovejših poročil tega odbora kaže, da potrošnja mamil narašča.

Kljub strogo začrtanim mejam proizvodnje opija za medicinske namene po podatkih Svetovne zdravstvene organizacije nenehno narašča množina tihotapljenega mamil, in sicer ne le v Aziji in v Ameriki, temveč tudi v evropskih deželah. Skandal v tej zvezi so imeli v Parizu, kjer so prišli na sled predstojniku oddelka za zatiranje tihotapstva

mamil pri pariški policiji. Več detektivov ga je s teleobjektivi fotografiralo v trenutku, ko je z zavojčkom opija stopil iz hiše, ki so jo opazovali zaradi suma, da se v njej zbirajo tihotapci in prekupevalci.

Statistični podatki kažejo, da tudi v Zahodni Nemčiji narašča število užívalcev mamil. Zanimivo je, da se — kakor v nekaterih drugih deželah — tudi v Nemčiji pečajo s to trgovino nekateri zdravniki, torej prav ljudje, ki kot strokovnjaki najbolj poznajo posledice tega strupa za človeški organizem.

Vendar evropska potrošnja zaostaja za azijsko, kjer se zadnja leta z vsemi sredstvi borijo proti trgovcem opija in tajnim kadišnicam. Interpol ima poseben odsek, ki preganja prekupevanje, ki se je zadnje čase zlasti razširilo tudi v Italiji, od koder mamila po tajnih kanalih pošiljajo v Francijo in ZDA.

Najstarejši datum v zgodovini

Kdaj so ljudje začeli meriti čas? Od kdaj človeštvo uporablja koledar?

Še do nedavno je veljalo, da so čas najprej merili Asirci in Egipčani, ki so bili pač najboljši zvezdoznanci. Veljali so za prve, ki so redno opazovali nebo in si pridobili mnogo znanja o gibanju nebesnih teles. Znano je, da bi v Egiptu ne bila mogoča smotrna obdelava zemlje ob uporabi nilske vode, če bi egipčanski zvezdoznanci ne znali vsako leto natančno napovedati začetek poplavljanja Nila ali če bi ne znali zračnati po opazovanju gibanja zvezd, kako dolgo traja leto dni, to se pravi, v kakšnih presledkih se ponavljajo letni časi.

Najnovejša raziskovanja pa odkrivajo marsikaj presenetljivega, tako da ne bomo mogli več pripisovati prvenstva Asircem, Babiloncem in Egipčanom kot ljudstvu z najstarejšim razvojem znanosti ali kulture. Poprej smo mnogo premalo vedeli o prastarih, prvotnih Američanih, n. pr. o Mayih. V zadnjih letih so v Ameriki na Yucatanu pri raziskovanjih razvalin prastarega mesta med drugim odkrili, da so prvotni ameriški prebivalci znali računati čas prej kakor Asirci. Tako so dognali, da je bil prvi v zgodovini zapisan datum 5. junij leta 8489 pred našim štetjem! Raziskovalcem se je posrečilo razvozlati uganko skrivnostnih risb ali slikovne pisave. Odkrili so, da je ljudstvo Maya imelo zelo natančen koledar, celo natančnejši, kakor pa je gregorijanski.

Tudi Kitajci so že zelo zgodaj uporabljali koledar. Vendar so čas merili po Lunu. Do četrtega stoletja pred našim štetjem niso poznali sončnega koledarja, to je takšnega, da bi čas merili po gibanju Zemlje in Sonca. Vendar je tudi to zelo pomembno, da so Kitajci že v 4. stoletju začeli čas računati po Soncu. Na splošno pa je bilo pri Kitajcih v navadi, da so čas merili ali šteli »leta« po znamenitih zgodovinskih dogodkih. Kitajska zgodovina pa je tudi res že zelo dolga. Zanimivo je, da so Japonci začeli uporabljati sodobni koledar šele v prejšnjem stoletju, leta 1868; poprej so čas merili po dobah, posamezna doba pa je bila čas vladanja posameznega cesarja.

Dandanes večina človeštva uporablja tako imenovani gregorijanski koledar, ki je v veljavi od leta 1582. Z njim niso več popolnoma zadovoljni po svetu, predlogi za vvedbo boljšega koledarja pa še niso našli na primeru razumevanje.

Je polž res tako počasen?

Počasen kot polž, je priljubljena prispodoba, vendar najbrž ne bi znali odgovoriti, kako počasen je naš slinar. Vrtni polži dosegajo sedem do osem centimetrov na minuto, če so dobro razpoloženi, veliki gozdni lazar pa je dosegel fantastičen hitrostni rekord dvajset centimetrov v dveh minutah. Teh blaznih hitrosti seveda ne zmorejo v nedogled in niti celo uro ne, ker se pač utrudijo. Povprečne hitrosti so le okoli 60 centimetrov na uro. Ta rezultat pa niti ni tako slab, če upoštevamo, da si polž mimogrede gradi tudi cesto, saj svojo pot škropi s slino, ki varuje njegovo nežno telo tako učinkovito, da lahko leze celo po britvinem rezilu. Je pa tudi nenavadno močan, saj lahko vleče za seboj voziček-igračko, ki tehta 200-krat več, kot je sam težak. To pomeni isto, ko da bi pet kilogramov težak otrok vlekel za seboj avtomobil.

Naši polži so silno miroljubne živali, na avstralski obali pa živi lepo pisan polž, čigar ugriz povzroči silne bolečine ali celo smrt.

Ivo Andrić

19

Travniška kronika

Celo pomiloval ga je, ker mora predstavljati vlado, ki se je izcimila iz revolucije in je v bistvu brezverska. Tako je govoril katoličanom. Pri Turkih je spet pomiloval Davilla, češ da so mu napravili nevhvaležno nalogo: pripraviti postopno prodiranje francoskih čet iz Dalmacije v Turčijo in tako napraviti mirni in lepi Bosni vse trpljenje in nevšečnosti, ki jih prinaša vojaštvo in vojska.

Neki torek, natanko opoldne, je von Mitterer naposled obiskal Davilla.

Zunaj je sijalo pozno jesenko sonce, toda velika soba v pritličju Davillove hiše je bila hladna, skoraj mrzla. Konzula sta se gledala iz oči v oči, da bi razgovor ne bi bil prisiljen in da bi vsak čim naravnje povedal, kar je že zdavnaj pripravil za to priložnost. Daville je pripovedoval o svojem bivanju v Rimu in je kakor mimogrede dodal, da je njegov suveren srečno zaključil revolucijo in vzpostavil v Franciji ne samo družbeni red, ampak tudi ugled vere. Kakor po naključju je našel na svoji mizi dekret o ustanovitvi novega, cesarskega plemstva v Franciji in ga obširno pojasnjeval svojemu obiskovalcu. Von Mitterer je pa spet po ustaljenem pravilniku poudarjal modro

politiko dunajskega dvora, ki si želi samo miru in mirnega sodelovanja, vendar mora imeti močno vojsko, ker to terja položaj Avstrije kot velesile na vzhodu Evrope.

Oba konzula sta prekipela od dostojanstvenosti svojega poslanstva in od prve začetniške vneme. To ju je oviralo, da nista sprevidela, koliko je smešnega v vzvišenem tonu in svečanem vedenju tega snidenja, ni ju pa oviralo, ko sta opazovala in presojala drug drugega.

Davillu se je zdel von Mitterer mnogo starejši, kot si ga je predstavljaj po tistem, kar je o njem slišal. Tudi vse na njem — temnozeleno vojaška uniforma, staromodna frizura in zavihani brki na rumenem obrazu — se mu je zdelo starinsko in mrtvo.

Von Mittererju pa je bil Daville spet premlad in premalo resen. V vsem njegovem govorjenju, v neurejenih rjavih brkih in samovoljnem kodru plavih las nad visokim čelom brez pudra in brez kit je videl polkovnik revolucionarni nered pa neprijetno prekipenjanje fantazije in svobode.

Kdo ve, kdaj bi bila konzula prenehala z razpravljanjem o visokih namerah svojih dvorov, da ju ni prekinilo kričanje, vrišč in divje tekanje po dvorišču.

Kljub najstrožji prepovedi so se številni krščanski in judovski otroci zbrali na ulici in se obežali na ograjo, da pričakajo in vidijo konzula v njegovi sijajni uniformi. Ker v tem čakanju niso mogli mirovati, je nekdo sunil najmanjšega med njimi, da mu je spodrsnilo in je telebnil z ograje na dvorišče, kjer so čakali Davillovi strežaji in von Mittererjevo spremstvo. Drugi otroci so se razbežali ko vrabci. Judovski otrok, ki je padel na dvorišče, je začel po prvem presenečenju vpiti, kot da ga živega dero, njegova dva brata pa sta skakala onstran zaprte ograje pa glasno jokala in klicala. Jok in stok, ki sta ob tem nastala, sta speljala pogovor obeh konzulov tudi na družinske zadeve:

konzula sta bila sedaj podobna vojakom, ko jtm po kaki mučni vaji poveljujejo odmor.

Zaman sta zdaj pa zdaj, spominjajoč se svojega poklica in dolžnosti, skušala biti naduta in uradna. Skupna nesreča in podobna usoda sta bili močnejši kot vse drugo. Mimo vse zapetosti, uniform, odlikovanj in naučenih izrazov je kipela kakor hudournik zagrenjenost, ki sta jo čutila oba enako zaradi nezasluzenega in težkega življenja, ki sta bila obsojena nanj. Zaman je Daville poudarjal nepričakovano ustrežljivost, ki je bil že spočetka deležen v Konaku, zaman je von Mitterer omenjal velike, skrivne in močne simpatije, ki jih uživa pri katoličanih. Iz barve glasu, iz pogledov je sevala samo skrita žalost in globoko človeško razumevanje dveh sotrpinov. In samo skrajni ozir dolžnosti in takta so ju zadrževali, da nista drug drugemu položila roke na ramo, kakor storita v nesreči dva samostojna in razumna moža.

Tako se je prvi obisk končal z razgovorom o otroških boleznih in prehrani in sploh o težkih razmerah, v katerih morata živeti v Travniku.

Toda še taisti dan in oba ob istem času sta konzula presedela nad polami grobega konceptnega papirja in pisala dolge vrste uradnega poročila o prvem srečanju z nasprotnikom. Sedaj je bil prvi obisk videti povsem drugačen. Tu, na papirju, je bil to nekrvav dvoboj dveh orjakov v bistroumnosti, prebrisanosti in vnemi. Vsak je pripisoval svojemu tekmeču moči in lastnosti, ki so bile docela v skladu z visokim mišljenjem, ki ga je imel sam o sebi in svoji nalogi. Sami da je v Francozovem poročilu Avstrijec nazadnje ležal moralno docela na tleh, v Avstriječevem poročilu je pa obstal Francoz presenečen in brez sape pred dostojanstvenimi in izbranimi izvajanjem cesarsko-kraljevega generalnega konzula.

Pred izletom:

Kaj pravijo oblaki

Od vremena je odvisen nedeljski izlet, ko stopi družinski poglavar na balkon in zaskrbnjeno ugotovi, da ne kaže preveč dobro in da je boljše ostati doma. Seveda se lahko ravnamo tudi po radijski napovedi in po barometru, toda oboje ni ravno preveč zanesljivo. Zakaj se torej ne bi sami naučili ugotavljati vremena iz različnih oblik oblakov.

GLAVNO PRAVILO: Oblaki v različnih višinah in v različnih smereh pomenijo spremenljivost ali celo nagnjenje k padavinam. Nasprotno pa oblaki enotne oblike z enotno smerjo, čeprav v različnih višinah, pomenijo, da bo vreme stalno.

Kdor hoče že v soboto vedeti, kakšno bo vreme v nedeljo, naj pazi: če se čez dan začno obnem s svežimi vetrovi kopičiti od zahoda in jugozahoda široke gmote oblakov, budilke ni treba naravnati preveč zgodaj. Obeta se namreč deževno vreme. Prav tako napoveduje dež rumenkasto-zelenkasta proga na zgorjem robu zarje ob sončnem zahodu. Ta pojav pa traja le malo časa in ga je zato težje opaziti.

Tudi robovi oblakov nam pomagajo ugotavljati vreme: če so ostri in razločni, bo vsaj še 12 ur lepo vreme. Če pa so zabrisani, se obeta dež. Če se ob vročih poletnih dnevih razrastejo znani kopasti oblaki, smemo mirno iti na kopališče. Seveda pa morajo biti robovi oblakov ostri, oblaki sami pa ne smejo rasti preveč v višino. Tudi posamezni, izrazito ploskoviti oblaki, obetajo sončno vreme.

Ovčke ne pomenijo vedno poslabšanje vremena. Tudi ovčke in mrenasti oblaki so vremenski prevoki. Mrenasti oblaki (cirrus) lebde mnogokrat do 1000 metrov visoko. Če pridejo ti oblaki z zahoda, se bo vreme poslabšalo. Če pa pridejo z vzhoda, severovzhoda ali jugovzhoda, obetajo lepo, suho vreme.

GLASNIKI DEŽJA: Nalivi prihajajo iz kopastih oblakov. Med temi nalivi se lahko zopet zjasni. Če pa se plastoviti, tenčičasti oblaki vedno bolj zgoščajo in spuščajo, potem lahko rečete zbogom lepim dnevnim počitnicam: nastopilo bo deževje, ki bo trajalo dalj časa. Vreme se bo zboljšalo šele, če se bodo pojavili nizko višjei cumjasti oblaki.

VARLJIVA MODRINA: Če vas bo jutraj po deževnem devu pozdravilo bleščeče modro in popolnoma jasno nebo, greste lahko mirno spat počivati, zakaj še isti dan bo zopet deževje. Tudi izredno dobra vidljivost ne pomeni nič dobrega. Sicer pa kristalna modrina ne pomeni nič slabega (razen po dežju). Če pa je nebo bledomodro ali postaja celo rahlo zamegljeno, je bolje vzeti s seboj dežnik.

BARVE OBLAKOV: Ne samo barva neba, tudi barve oblakov napovedujejo vreme. Pri kopastem oblaku, na primer, velika razlika med snežno belim zgornjim robom in grozečo sivino spodnjega dela ne obeta nič dobrega. Najbrž bo sledil kratek, toda močan naliv, morda tudi nevihta. Če pa so stolpasti oblaki v sredini obdani z vlaknastimi oblaki, ne bo nič hudega. Tudi oblak, ki se zgoraj širi navzven, naznanja, da nevihta najbrž ne bo.

Seveda sta oba močno poudarila, da je nasprotnik potrjen zaradi izredno hudih razmer, v katerih mora prosvetljen Evropejec živeti z družino v teh divjih in hribovitih krajih. Vendar pa nobeden od njiju niti omenil ni svoje lastne potrtosti.

Tako sta imela konzula ta dan dvojno tolažbo in dvojno zadovoljstvo: pomenila sta se in se pomilovala kot človeka, kolikor je bilo prvo pot mogoče, in naslikala drug drugega v čim bolj neprijetnih barvah, kar je pomenilo, da sta ustvarila kolikor mogoče laskavo podobo samega sebe. S tem sta vsak zase zadovoljila v sebi dvema potrebama, ki sta bili nečimrni in sta si nasprotovali, pa sta bili vendar obe enako človeški in enako razumljivi. To je pa bilo vsaj nekaj v tem nenavadnem življenju, ki je obema skopo in čedalje bolj skopo odmerjalo zadovoljstvo, bodi pravo ali umišljeno.

Tako sta poslej na dveh nasprotnih straneh Travnika — hiša proti hiši — živela konzula, vsak s svojo družino in svojimi sodelavci. To sta bila človeka, že vnaprej izvoljena in poslana, da si bosta nasprotnika, da bosta drug drugega dražila in spodnala in da bosta pri oblasteh in med ljudstvom podpirala koristi svojega dvora in svoje države, hkrati pa kolikor le mogla škodovati koristim nasprotnika in jih pobijala. To sta tudi počela, kakor smo videli in kakor bomo še videli, vsak, kolikor je mogel po svojem temperamentu, vzgoji in možnostih. Borila sta se dostikrat žalčno in brezobzirno, pozabljala na vse in se vdajala zgolj osebnim nagonom borbe in samoobrambe kakor dva okrvavljena pefelina, ki so ju nevidne roke spustile na to ozko in senčno borišče. Vsak uspeh enega je pomenil neuspeh za drugega, in sleherni neuspeh je bilo majhno zmagovalstvo. Udarce, ki sta jih dobivala, sta skrivala ali zmanjševala tudi sama pred sabo, udarce, ki sta jih zadajala nasprotniku, pa poveljevala in poudarjala v svojih

Znanost in sončenje

Brž ko pritisne poletna vročina, se vsako leto znajdemo pred istim »problemom«: kako najhitreje in s kar najmanj neprijetnostmi porjaveti, lepo zagoreti od sonca. Le malo je ljudi, ki se kar mirno vležejo na sonce in že po prvih dneh kopanja lepo zagorijo; večina jih je bolj občutljivih in marsikdo ima celo tako občutljivo kožo, da že po nekaj minutah prvega sončenja pordeči kot kuhan rak, nemalokrat pa so posledice prvega sončenja lažje ali hujše opekline, ki so vse prej kot prijetna stvar.

Običajno mislimo, da je vsaj rahlo vnetje kože po sončenju (ki je vsekakor škodljivo, če je hujše, pa še toliko bolj) nekaj nujnega in da brez tega ne moremo lepo zagoreti. Toda znanstveniki, ki so se v svojih raziskavah dotaknili tudi tega področja, so dokazali, da to ni res, hkrati pa so dobobra proučili potek sončenja in vpliv sončnih žarkov na našo kožo.

Nevarni so samo najkrajši žarki

Vsekakor je res, da so ljudje, ki le redkokdaj pridejo na sonce, dosti bolj občutljivi kot tisti, ki se redno sončijo. Toda ne glede na to drži, da je občutljivost pred sončnimi žarki individualni pojav in da ni mogoče postavljati splošnih pravil, kako naj se ljudje sončijo, da ne bodo dobili opeklin.

Zakaj sploh naša koža pordeči, ko se sončimo?

Znano je, da Sonce oddaja v vesolje precej širok spekter žarkov, toda za sončenje so pomembni samo ultravijolični žarki — natančneje povedano: elektromagnetni valovi z dolžino od 290 do 420 milimikronov (milijonink milimetra). Res je sicer, da Sonce oddaja tudi ultravijolične žarke s krajšo valovno dolžino, toda le-ti ne dospejo do zemeljske površine, ker jih prej vsrka ozračje.

Prostor za kovčke

Kam s kovčki, je večno vprašanje sleherne gospodinje. Povsod so napoti ali pa kvarijo ubranost prostora. Navadno jih imamo na omari, toda lahko jih skrijemo tudi takole: v predsobi ali kjerkoli že najdemo prazen kot, naložimo kovčke drugega vrh drugega, tako da je najmanjši spodaj, največji zgoraj. (V kovčke spravimo seveda obleke, ki je ravno v tistem letnem času ne nosimo, ali pa koce, pernico itd. in pofrosimo s sredstvom proti moljem.) Zdaj položimo na vrhnji kovček lesenito ploščo ali ploščo iz plastične mase, ki jo lahko po okusu preoblečemo z blagom, iz katerega je zavesa. Zaveso pritrdimo z žeblički na ploščo in naj sega do tal, da bo vzbujala videz toaletne mizice, za kar tudi lahko služi, če obesimo na steno še ogledalo. Pod tako preobleko nihče ne bo niti slutil vaše »ropotamice«.

Raziskave so pokazale nekaj zanimivega: opeklin na koži ne povzročajo vsi ultravijolični žarki, ampak samo najkrajši — tisti, ki imajo valovno dolžino od 290 do 320 milimikronov. Nad to mejo ultravijolični žarki naši koži niso nevarni in spričo njihovega učinka koža samo lepo porjava brez opeklin, ne glede na to, kako naglo in koliko časa se sončimo.

Najkrajši ultravijolični žarki, ki še prodrejo do zemeljske površine (valovna dolžina 290 do 320 milimikronov), prodirajo skozi zunanjo plast kože in se prebijajo skoraj do občutljive plasti živih celic. To povzroča širjenje kapilar (najdrobnejših žilic) v tkivu, kar gre lahko tako daleč, da nastanejo na koži celo rane.

Temno barvo zagorele polti povzroča nastanek melanina — tistega kožnega barvila (pigmenta), ki ga imajo v svoji koži posebno dosti Črnci in Indijanci. Normalni potek sončenja je takle: v osnovni, debelejši plasti kože (kutis) nastaja melanin spričo delovanja ultravijoličnih žarkov z nekoliko večjo valovno dolžino, se pravi ne zaradi tistih, ki povzročajo opekline. V gornji plasti kože (epiderma) pa melanin oksidira. Brž ko je v koži dovolj melanina, se pravi takrat, ko je koža že dovolj zagorela in temne barve, je s tem tudi že precej zaščiten pred sončnimi opeklinami.

Olja ščitijo, toda ne dovolj

Vsi vemo, da je s pametnim, počasnim sončenjem mogoče zagoreti brez opeklin in vnetja kože. Toda takšno sončenje traja več tednov, kar običajno presega meje naše potrpežljivosti. Zato si kopalci pomagajo drugače: mažejo se z različni zaščitnimi sredstvi — z olji, kremami in drugimi preparati, ki jih ponuja kozmetika. Toda znanstvene raziskave vedo povedati, da ta sredstva običajno ne zaščitijo dovolj naše kože pred ultravijoličnimi žarki z najkrajšimi valovnimi dolžinami, se pravi — pred sončnimi opeklinami.

Najraje uporabljamo pri sončenju razna olja, ki imajo še to dobro lastnost, da se nam zaradi njih koža tudi preveč ne osuši na vetru. Večina teh olj so rastlinska olja — na priliko olivno — z dodatkom nekaterih snovi, ki pospešujejo oksidacijo melanina v epidermi. Sodobna znanost pa nam sedaj že nudi dosti boljše zaščitna sredstva od klasičnih olj za sončenje saj le-ta kože vendarle ne zaščitijo toliko, kot bi radi. Nova zaščitna sredstva so tako učinkovita, da omogočajo tudi ljudem z najbolj občutljivo kožo že prvi dan naglo sončenje brez kakršnih koli bolečih posledic.

Osvežujoče pijače za poletne mesece

Mešano sadje z mlekom

Različno sadje, ki ga izberemo po okusu (vsega 350 g) opremo in pretlačimo, zmešamo s 100 g sladkorja in postavimo na hladno. Šele tik preden serviramo, prilijemo 1 liter hladnega mleka, dobro stolčemo s žlico in nalljemo v kozarce.

Jabolčni jogurt

Eno veliko ali dve majhni jabolki nastrgamo in zmešamo s steklenico jogurta. Sladkamo z žlico medu in dodamo limonin sok, naposled primečamo še 2 žlici sesekanih lešnikov. Okrasimo lahko s solčeno smetano in sesekljanimi orehi.

NASVETI

● KIS v steklenicah ne bo postal kalen, če mu dodamo nekaj koščkov oglja.

● BARVNE MADEŽE na šipah odstranjujemo z britvico, nakar jih obrišemo s špiritom.

● ZLAT IN SREBRN NAKIT brez kamnov lepo očistimo s krtačko v vroči milnici z dodatkom salmijaka. Ko smo nakit oplaknili v vroči vodi, ga posušimo s toplo krpo. In še napotek samo za zlat nakit: prav tako lepo ga očistimo, če ga zdrgnemo z režnji čebule in ga nato obrišemo z volneno krpo.

● OBRABLJENE GRAMOFONSKÉ PLOŠČE zdrgnemo s čisto mehko krpo in finim oljem. Spet bodo zvenele čisto in brez motenj.

● KULI-SVINČNIK bo znova pisal mehko in razločno, če ga za nekaj minut namočimo v vročo vodo. Tovrstne madeže pa iz volnenega blaga in svile odstranjujemo z alkoholom, iz ostalih tkanin pa z gorilnim špiritom, ki smo mu dodali nekaj ocatne kisline.

„Sončne električne konzerve“

Neki kanadski strokovnjak za prehrabeno industrijo je pred nedavnim navedel v svojem poročilu, da več kanadskih tovarn za konzerve v pokrajini Ontario že skuša izdelati tako imenovane »sončne konzerve«, ki naj bi se pojavile na tržišču najpozneje v petih ali šestih letih. Kakšne čudne konzerve bodo to?

Gre za normalne živilske konzerve, v katerih pa bi bile samo na pol pripravljene jedi. Od današnjih konzerv podobne vrste naj bi se nove, »sončne električne konzerve« razlikovale po tem, da bodo imele v spodnjem delu vgrajene posebne sončne baterije, se pravi napravo za pretvarjanje sončne energije v elektriko. Iz sončne energije pridobljena elektrika bo segrevala poseben majhen električni kuhalnik, ki bo tudi vgrajen v spodnji del takšne konzerve. Tako bi dobili izletniki, pa tudi gospodinje, pripravne konzerve, ki bi se same segrele in do konca skuhale pred uporabo, treba bi jih bilo samo postaviti na sonce.

Jogurt z bananami

Eno banana olupimo in pretlačimo. Dodamo steklenico jogurta, sok limone in osladimo z žlico medu. Pijačo nalijemo v kozarce.

Poletno veselje

To pijačo spet pripravimo iz različnega sadja, ki ga osladimo s sladkorjem in postavimo na hladno (ali v hladilnik), kjer naj stoji vsaj eno uro. Tik preden serviramo, porazdelimo sadje v kozarce in jih po okusu napolnimo z mlekom, smetano, jabolčnim ali grozdničnim sokom. Za boljši okus dodamo še nekoliko vanilijevega sladkorja.

poročilih na Dunaj ali v Pariz. V teh poročilih sta bila nasprotni konzul in njegovo delo sploh prikazana samo v temnih barvah. Tako sta bila ta dva zaskrbljena družinska očeta in priletna državljana kdaj pa kdaj videti strašna in krvava kakor podivjana leva ali mračna macchiavellista. Tako vsaj sta drug drugega slikala, zapeljala od svoje težke usode in varana od nenavadnih razmer, v katere sta bila vržena in v katerih sta naglo izgubljala čut za pravšno mero in smisel za stvarnost.

Predolgo in odveč bi bilo naštevati po vrsti te konzulske viharje v kozarcu vode in vse njune borbe in domislíce, od katerih so bile mnoge smešne, nekatere žalostne, večina pa nepotrebne in brezpomembne. Marsikateri se tako ne bomo mogli ogniti v našem pripovedovanju. Konzula sta se borila za vpliv pri vezirju in njegovih prvih sodejavih, podkupovala sta ajane v obmejnih področjih ter jih ščevala na roparske pohode v nasprotnikove kraje. Francoz je potiskal svoje plačance na sever čez avstrijsko mejo, Avstrijec pa svoje na jug proti Dalmaciji, kjer so vladali Francozi. Vsak je po svojih zaupnikih trosil lažne novice med ljudstvo in pobijal tiste, ki jih je širil nasprotnik. Naposled sta drug drugega zasramovala in se obrekovala kakor sprte ženske. Prestrezala sta si kurirje, odpirala pisma in prevzemala ali podkupovala služabništvo. Če naj verjamemo vsemu, kar sta drug o drugem govorila, se zdi, da sta se tudi dejansko zastupljala ali to vsaj poskušala.

Hkrati je pa bilo mnogo stvari, ki so nasprotna si konzula navzlic vsemu zblíževali in povezovale. Dejansko sta bila vendar že oba v letih, »obremenjena z družino«; vsak je imel svoje urejeno življenje in svoje načrte, skrb in nadloge. Bila sta samo prisiljena, da se v tej tuji in neprijetni deželi ravstata in spopadata bedno in vztrajno, posnemajoč v svojih prizadevanjih velika dejanja svojih daljnih nevidnih in dostikrat nerazumljivih gospodarjev.

Težko življenje in zla usoda sta ju zblíževala. In če sta bila na svetu dva človeka, ki bi se bila mogla razumeti, se tolažiti in si celo pomagati, potem sta bila to naša dva konzula, ki sta trošila svoje sile, svoje dneve in dostikrat svoje noči za to, da sta metala drug drugemu polena pod noge in si življenje kolikor le mogoče grenila.

V resnici sta bila različna samo cilja njunega uradnega dela, vse drugo je bilo isto ali podobno. Borila sta v enakih pogojih, s podobnimi sredstvi, s spremenljivimi uspehi. Poleg medsebojne borbe sta se morala neprenehoma bojevati še s počasnimi in nezaupljivimi turškimi oblastmi in neverjetno tmastimi in hudobnimi domačimi Turki. Oba sta imela svoje skrbi v družini, enake težave s svojo vlado, k ne pošlje pravočasno navodil, pa z ministrom, ki ne potrdi kreditov, in z obmejnimi oblastmi, ki ga stalno lomijo in delajo napake. Kar pa je bilo najvažnejše, oba sta morala živeti v prav istem orientalskem mestecu brez družbe in ugodja, brez vsakršne udobnosti, čisto tudi brez najpotrebnejšega, med divjimi gorami in surovimi ljudmi; morala sta se boriti z nezaupljivostjo, z malomarnostjo, nesnago, z boleznimi in neugodami vsake vrste. Morala sta kratkomalo živeti v okolju, ki človeka z Zahoda najprej izčrpa, nato pa stori bolešno razdražljivega in zopnega samemu sebi in drugim, dokler ga v teku let docela ne spremeni, zlomi in že davno pred smrtjo pokoplje v popolni otopenosti.

Zato sta se konzula veselo obiskovala, kakor hitro so jima dovoljevale spremenjene razmere ali boljši politični odnosi med njunima deželama. V takih trenutkih premirja in odmora sta se gledala presenečena in v zadregi kakor v sanjah; in iskala sta v sebi drugih, osebnih čustev do nasprotnika in se vpraševala, koliko jim smeta popustiti.

(Se nadaljuje)

za oddih in razvedrilo

Josef Friedrich Perkonig:

Lukež pred sodniki

Ko je Lukež vstopil, so bili občinski vrhovi že zbrani. Gospod Hobian, župan, je sedel v svojem stolu, katerega je prerasel že predlansko leto in v katerega se je lahko vsedel le še na silo; njegov obraz je bil belkast, svetil se je od skoraj grozljive, bolehtne blede; njemu je veljal prvi pogled starega moža. Vsi borni ljudje v občini so v časti imeli častivredno ime Hobian; ponižnost jim je tičala v krvi, vsi so namreč služili prednikom mrtvaško-bledega. In drugi starčev pogled, ki je prišel semkaj, da bi se pokoril za svoj greh, za katerega se ni čutil krivega, je veljal možu, ki je stal poleg mize gospoda Hobiana, ko da bi moral biti pri roki, če bi oni drugi potreboval pomoč, in bil je pravzaprav pripraven za tako pričo. V sobi pa ni bilo obraza, ki bi bil tako dobro rejen in tako rdeč, kot obraz Wölfla; da, krčma kraj mosta in prekupčija v okolici, barantanje z vsem mogočim, samo ne še naravnost z ljudmi; le-ti redijo svojega moža. Edino krčmarjeve prašičje oči so zrle v velikega starca v lodnastem oblaku, vse druge so gledale drugam, oči župnika, oči Böldnerja z gore, in gospod Hobian je strmel predse, kakor da sploh ne bi bilo nikogar v njegovi bližini. Lukež je stal sredi čumnate, visok kakor staro drevo in v njegovi glavi je bila zdaj tišina, kakor v listju drevesa, preden zašumi z vetrom.

„To je torej strdeni tat,“ je rekel Wölfl z golšavim glasom, izrekel je, ko da so že čakali na veseli dogodek. In vendar je zavnelo zraven še: zdaj mu bomo torej slekli kožo in nasuli nanjo še soli.

„Jaz, Lukež po evangelistu...“ je začel starec, kakor po dolgo urjeni navadi, njegov glas, ki se je dvignil iz neme ponižnosti, je zadel mrtvoudnega gostilničarja kot žival.

„Mir!“ je zapovedal tedaj gospod Hobian, izrekel je rahlo, ko da bi moral varčevati s slehernim glasom. „Tukaj si Lukež Lugauer

stim srcem. Namesto da bi se to čisto srce zdaj razkrilo, se je skril še globlje v starega moža. Njegove ustnice so ostale zaprte in niso vprašale: Ali ste stekali pravico na tehtnici, preden ste jo izrekli? Bilo bi tako lahko odložiti iz sebe del krivde. Lukež bi moral le pripovedovati, kako je prišlo do tega, da je za trenutek zašel s prave poti, saj so čakali na to, in le zaradi tega so se njihove oči odvrnile od njega, ker so se zavedali, kako je tisto, kar so mu morali prizadeleti, na pol krivica.

Ni slutil seveda, kako hvaležni bi mu bili, če bi vsaj zdaj odprl svoja usta v svoj običajni začetek: Jaz, Lukež po evangelistu... ah, tako se radijo med ljudmi bridkosti, kajti njih čela niso iz stekla, da bi lahko v njih prebirali medsebojno spravljive misli. Nihče med njimi ni kriv in vendar se razidejo sovražno.

Če bi le eden izmed njih ušel svoji sramežljivosti; ali pa bi vsaj zlobni primerek moža iz krčme pri mostu izrekel naglas vpijočo krivico, da bi jo omogočil drugim zmanjšati; ali pa bi se končno vendarle vžgal Lukež.

Zdelo se je, da je poteklo kaj malo časa, da se je kaznovani starec zbral k zadnji zavrnitvi. Bilo mu je namreč tako, ko da mora vprašati gospode, ki so o njem tako naglo razsodili: Ali ni vsakdo od vas tudi kdaj v žalostnem času odposlal svoje čebele k sedu, da bi se tam napile do sitega? In mogoče ste imeli vi več sreče kot jaz, sosed ni

opazil, sosed je spal ali pa ga ni bilo doma. Takšno vprašanje bi se že lahko vzbudilo v njegovi glavi, bila je to vednost mnogih let, ki mu je izročila vprašanje, toda o njej je razmišljal z negotovim, žalostnim čustvom, njegove besede so bile prepočasne, okorne, zamudile so svoje sekunde na poti k ustom. In tako je ostalo le pri videzu, kakor da je želel še nekaj reči.

Obrnil se je in molče odšel, stopal je bolj sklonjen kot je prišel, na njegovih ramenih je ležalo nevidno breme, mrazilo ga je pod obokom veže, tudi sonce na planem ni bilo topleje. Vso sončno toploto so popili v svoje nedeljske suknje ljudje, ki so prišli v cerkev. Kakor napihnjeni od sonca, so stali na trgu pred Hobianovo hišo, kjer so se zbrali vsake nedelje po maši. Nekateri so sedeli v senci cerkvenega zidu, drugi na nekaj stopnicah, ki so vodile navzgor k pokopališču in stremu Lukežu se je zdelo, da ni manjkal danes nihče od vseh mož iz občine. Čakali so nanj, da bi napolnili mero sramote. Bili so občina, kot oni višji notri v izbi, ki so ga na kraju odgnali s svojim molkom. In ljudje tu na trgu, kmetje z gore in loga, hlapci, dekle, oglarji in tesači so vedeli, da je zdaj prišel s pripetimi madežem, kaznovan za ugrabljeno strd; nekaj takega gre od ust do ušes kakor ogenj po suhem listju.

Stari mož je bil prepričan, da se ni motil, kako so se umikali pred njim, in prepustili so mu ulico, skozi katero je moral iti, spremljan od njihovih posmehljivih pogledov. Vsakdo ga je h graji gospoda Hobiana kaznoval še po svoje. Nešteto je bilo zanj tistih nekaj korakov, ki jih je moral prehoditi preko trga, temen je bil trg pri polnem soncu.

Odlomek iz romana »Ugrabljena strd«

Arkadij Averčenko

Zaščitnik umetnosti

Njegova ekscelencija gospod minister se je zleknil v mehak naslanjač, si prižgal cigareto in svojemu tajniku rekel: »Vedite, umetnost je nekaj veličastnega. Pred nekaj dnevi sem bil na razstavi v muzeju — Rubens, Rembrandt in drugi Holandci... Človek bi si kar prste obilnil.«

Tajnik je nekaj časa razmišljal, nato pa rekel: »Da, smisel slikarstva je, da zabava!« »In glasba!« je rekel minister. »Slišiš oratorij ali simfonijo, in že se ti zdi, da si v devetih nebesih. Na primer Verdi, Puccini, Berlioz, Glinka...«

»Verdi je čudovit glasbenik!« je vzkliknil tajnik.

»In potem poezija? Pesmi?« je vprašal gospod minister.

»Tudi pesmi niso slaba zabava,« je ljubeznivo odgovoril tajnik.

»... in znanost?« se je zamišljeno, spomnil minister. »Klimatologija, tehnika in geografija? Kar ne morem verjeti, da je pri nas tako malo umetniških in znanstvenih del. O slikar-

jih, skladateljih, pesnikih se tako rekoč ničesar ne sliši. Kje se ti vražji ljudje skrivajo?«

»Prav gotovo jih mora nekaj biti, toda še nihče jih ni našel!«

»Tako... treba jih je poiskati in izvleči na površje. Dolžnost vlade je, da postane zaščitnica znanosti in umetnosti.«

»Kdo naj jih pa odkrije, ekscelencija?« je nervozno vprašal tajnik.

»Kdo je ljudstvu najbližje?«

»Policija, ekscelencija.«

»Sijajno; saj je to moje področje. Policija naj poišče talente in mi jim bomo pomagali.«

»Čudovita misel, gospod minister bo postal drugi Fouche.«

»Zakaj drugi?«

»Ker je prvi živel že za časa Ludovika XIV. Tedaj so živeli La Fontaine, Molière...«

»Odlično!« je vzkliknil minister. »Pošljite v tem smislu okrožnico.«

Generalni gubernator je kimal z glavo in zamišljeno bral orožnico: »Polijski oddelek ministva za notranje zadeve. Akt številka 134.657. Strogo zaupno.

Percy Towell:

„HRABROST“

Jimmy je ljubil Junnifer.

— Če me ljubiš in me hočeš poročiti, — je rekla Junnifer, — govori z očetom.

— Dobro. Odpelji me k njemu!

Junnifer je odpeljala Jimmyja k očetu.

— Ste vi Jimmy Nolens? — je vprašal O'Discoll.

— Sem.

— Hočete se poročiti z Junnifer?

— Točno.

O'Discoll je premeril Jimmyja: — Za zakon je potrebna hrabrost.

— Imam jo.

O. K. — je rekel O'Discoll — potem pojdiva,

— Kam?

— Ven iz mesta.

— Kaj bova tam?

O'Discoll se je nasmejalo: — Dokazali boste svojo hrabrost. Kdor se hoče oženiti z Junnifer, mora držati z menoj korak.

— Do predmestja?

O'Discoll se je zasmeyalo. — Bila se bova. Jaz sem bil boksarski šampion v Arkansas Cityju.

Jimmy je šele tedaj opazil, kako velike, široke in močane je bil oče O'Discoll.

— Sprejmi, dragi — ga je nagovarjala Junnifer.

— Da — je vzdihnil Jimmy.

Spotoma je O'Discoll pripovedoval o svojih uspehih. Kako je tolkel Beryja Jacka K. O., pripovedoval o svoji bliskoviti zmagi nad Mariusom. Po dveh sekundah je Dreweller videl vse zvezde.

Jimmy se je ves tresel, ko sta prišla na travnik.

O'Discoll je to z zadovoljstvom opazil. Stisnil je roko v pest.

— Poslušaj, Jimmy, — je rekel O'Discoll in se postavil v pozo ex-boks-šampiona, — ni dvoma, da te bom zdržal v kašo, toda dajem ti izredno priliko. Daj mi sto dolarjev. Za sto dolarjev boš dobil Junnifer, jaz pa ti bom prizanesel.

Tedaj se je Jimmy odločil. Zadel je brado O'Discolla. Ta je padel kot vreča.

Ko se je O'Discoll zavedel od strahu in udarca, ki ni bil ravno nežen, je ponudil Jimmyju roko: — Ti si prvi, ki mi ni hotel dati sto dolarjev. Ti si hraber. Dobil boš Junnifer.

— In ti res nisi vedel, — ga je vprašala Junnifer, ko so zvečer sedeli na terasi, — da ni bil oče nikoli boksarski šampion? O boks sploh nima pojma.

— Kako naj bi to vedel?

Junniferine oči so se razširile od začudenja: — Kaj se nisi bal, da te bo potolkel?

— Bal sem se, toda nisem imel sto dolarjev.

Kaj nam pove Moliere

● Kdor se drugim smeje, naj se zaveda, da bo žel, kar se je.

● Marsikdo išče, česar najti neče.

● Ljubezen je učitelj brez primere, nauči te, česar niso znal nikoli, in preobrazba duše v njeni šoli izvrši se često v hipu brez ovire.

● Kdor ceni vse, nikogar resnično ne ceni.

● Kdor ne ume misli skriti vase, v deželi tej uspevati ne more.

● Ženska, če koga noče za moža, oboževanje rada mu dovoli.

● V duhu otrok odgajati krepost, voditi hišo, delo in družino ter skrbno varčevati z imovino, to bodi ženi znatnost in modrost.

● Vsak tak je, kakršen pač more biti; vsi, ki žele to, niso duhoviti.

● Učen trap bolj je trap ko trap neveden.

● Kdor ima največ masla na glavi, najrajši krade svojim bližnjim čast.

● Mar ni zaničevanja vredna šle-va, kdor še odbi ljubezen razodeva?

● Nihče namenov vseh ne izvrši, dolga je pot od misli do dejanja.

Perkonigov roman »Ugrabljena strd« v slovenskem prevodu Roka Ariha do-
bite v knjigarni »Naša knjiga« v Cel-
lovcu. Broširana knjiga stane 25 šil.,
v platno vezana knjiga s ščitnim ovit-
kom pa 35 šillingov.

in nihče drug,“ in pogledal je k prečastitemu gospodu, če bi ta mogoče ne želel braniti evangelista, katerega ime si je v predznosti nadel tu nekakšen človeček; toda stari župnik ni užival v tem, da bi povečal vidno re-veževno srčno stisko.

„Svoje čebeli si nakmil z žganjem?“ je vprašal Hobian, ker so vsi okoli njega molčali in mu prepustili s svojim molkom začetek postopka.

„Dal sem jim žganja, da...“

Lukež ni hotel tajiti, kar se je v resnici pri-
petilo. Vsekakor bodo še vprašali, da bo
lahko vse na široko razložil, kar je sčkal v
svoji glavi, eno ob drugo je lepo uravnal,
želel si je postreči kakor z mize, in morali
se bodo bolj milo uglasiti, njihove oči ne
bodo mogle biti več dolgo odvrnjene od
njega. Zaradi tega, ker ga niti pogledali
niso, je trpel najhuje; govori naj ljudem,
o katerih se mu zdi, da se kaj malo menijo
zanj.

„Ti torej priznaš,“ je vprašal nadalje Ho-
bian, „tvoje čebele so ropale?“

„Waldhauser naj vzame moje tri panje,“
je hotel reči Lukež, toda ni mogel spraviti iz
sebe niti glasu. Poseben sram mu je zadrnil
glo. In ko ni izrabil zase odmora, ki ga je
dopustil gospod Hobian, ker je še vedno
upal, da nekaj boljšega kasneje ne more
izostati, tedaj je gospod Hobian dospel do
zaključka, ki bi ga zapazil tudi mnogo šib-
kejši na umu, kot pa je bil to daljni popotnik
Lukež: da je morala biti obsodba že vnaprej
določena in dogovorjena, že preden je vsto-
pil pri gospodih, in konec se je glasil:

„Lukež Lugauer, ti boš posvarjen pred ob-
čino zaradi ugrabljene strdi... Morali bi te
zapreti, če bi šlo po pravici, toda prizana-
šamo tvojim belim lasem.“

Nič več, nič manj in zdajle bi lahko Lukež
pridejal še vedno svoj veliki govor, čeprav
se mu je zdelo, da zdaj že ve, zakaj so se
izogibali njegovemu pogledu župnik, Böldner
z gore in gospod Hobian. Le rdečelični Wölfl,
z vratom, ki je štrlel iz zavahane lanene
srajce in z izbuljenimi očmi, tako kot pri
strupeni žabi, ni povesil svojih oči, toda nje-
mu enaki niso kdo ve koliko veljali pred ču-

Glede na to, da je policija v najtesnejših
stikih z ljudstvom, posebno še v notranosti
države, in ji je znano vse, kar se med ljud-
stvom dogaja. Vas, gospod generalni guber-
nator, prosim, da izdate svojim podrejenim
polijskim organom ukaz, naj se prepričajo,
kdo od prebivalcev se zanima za umetnost,
slikarstvo, za znanost, tehniko, poezijo, klima-
tologijo itd.; med temi ljudmi doženite, če je
kaj talentiranih. Ta odkritja dostavite policijs-
skemu komisaritu.«

Generalni gubernator je poklical guberna-
torja in mu rekel:

»Gospod gubernator, dobil sem ukaz. Treba
je raziskati, kdo od prebivalcev se ukvarja s
slikarstvom, poezijo, glasbo in še nekakšno
klimatologijo. Izvršite to in mi prinesite po-
ročilo!«

»Gospod gubernator, gospod inšpektor!«

»Naj vstopi... Gospod inšpektor, dobil sem
ukaz, da raziščem, kdo od prebivalcev se
ukvarja s poezijo, glasbo, klimatologijo. Uka-
zujem vam, da v roku 24 ur zberete podatke,
zasišite sumljive osebe in mi nato o vsem
prinesete poročilo. Razumeli?«

»Gospod inšpektor, zunaj je policijski ob-
činski načelnik; čaka vaših ukazov.«

Inšpektor je šel ven in s strogim službenim
glasom rekel:

»Polijski oddelek je zvedel, da se neka-
teri individui ukvarjajo z glasbo, petjem, poe-
zijo, slikarstvom, klimatologijo ali kakor se
že reče tem stvarjem. Te osebe po vaših žan-
darjih takoj zasišite. O uspehih zasiševanj
me pridite obvestiti semkaj.«

Občinski policijski načelnik je poklical orož-
nike: »Žandari, oblasti so zvedele, da se ne-
kateri prebivalci v naši občini slabo vedejo,
da se ukvarjajo s prepevanjem, glasbo, slikar-
stvom, klimatologijo in vrag vedi, s čim še.
Krvice polovite čimprej! Brez oklevanja! Poj-
dite!«

»Ti si Ivan Kolosov?«

»Da, gospod žandar!«

»Igraš na harmoniko?«

»Da, v svojo zabavo!«

»Ti bom že dal zabavo!«

»Gospod žandar, kaj se ne sme igrati na
harmoniko?«

»Ti bom že pokazal, ali se sme ali ne!
Tepec! Se ukvarjaš s klimatologijo?«

»Kaj pa še, zdaj sem za zmerom poročen...«

»Tiho! Prepevaš?«

»Jaz ne, ampak Semjon Krivoj!«

»Tako, zdaj pa v zapor, tam boš ostal,
dokler ne poveš imen svojih pajdašev!«

Čez dva dni je prišlo v policijski oddelek
prvo poročilo:

»V smislu okrožnice številka 134.657 so
bile vse osebe, ki se ukvarjajo s poezijo, umet-
nostjo, slikarstvom in klimatologijo, zasišane
in so svojo krivdo priznale. V tem trenutku
so v zaporu. Pričakujemo nadaljnjih ukazov!«

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja — 6.10 Jutranja gimnastika — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Za gospodinja — 11.00 Zabavna glasba — 13.10 Opoldanski koncert — 18.55 Šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 4. 8.: 8.00 Otroški zbor radia Celovec — 8.05 Naš hišni vrt — 8.15 Komorna glasba — 14.15 Pozdrav nate — 15.50 Za filateliste — 16.00 Koroška dobrodošlica poletnim gostom — 16.30 Za delovno ženo — 17.10 Melodija z Dunaja — 18.25 Za prijatelja zborovskega petja — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 21.15 S Chopinom je konec.

Nedelja, 5. 8.: 8.05 Kmečka oddaja — 9.05 Popevke — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.45 Gledališko ogledalo — 13.00 Operni koncert — 13.45 Lovska ura — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Bolelna glasba iz francoskih oper — 19.00 Šport — 20.10 Krinke hudiča — 21.10 Zabavni koncert.

Ponedeljek, 6. 8.: 8.15 Glasba mojstrov — 15.00 Posebej za vas — 15.45 Koroški knjižni košček — 17.10 Mozaik not — 18.25 Za vas? Za vse! — 18.35 Mladinska oddaja — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Pogovor z gostom — 20.30 Zdravo živeti, tuda ne pretiravati — 21.15 Za deželo in mesto.

Torek, 7. 8.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 14.15 Oddaja mladinskega referata — 15.00 Posebej za vas — 15.30 Komorna glasba — 18.00 Mesec dni deželne politike — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 „Rodbinske listine“, veseloigra.

Sreda, 8. 8.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav — 8.15 Glasba Sergeja Prokofjeva — 13.30 Mala melodija — 15.15 Glasba za mladino — 18.00 O domovinu — 18.15 Pomoč vsakdo potrebuje — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Koncert Münchenskih filharmonikov.

Četrtek, 9. 8.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav — 8.15 Orkestrski koncert — 14.45 Ura pesmi — 15.15 Koroški knjižni košček — 15.30 Posebej za vas — 15.45 Koroški avtorji — 18.20 Oddaja zbornice kmetijskih delavcev — 18.35 Mladinska oddaja — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Vesela sosesčina, koroško-štajerska oddaja — 21.00 Zveneca alpska dežela.

Petek, 10. 8.: 8.00 Zvenec jutranji pozdrav — 13.05 Ljudske viže — 15.00 Komorna glasba — 15.45 Kulturno ogledalo — 17.10 Popoldanski koncert — 18.00 Pesmi in plesi narodov — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Salzburške slavnostne igre.

II. PROGRAM

Sobota, 4. 8.: 8.20 Prosimo, prav prijazna — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.45 Ti in žival — 11.00 Ljudska glasba — 13.30 Agrarna politika — 13.35 Slavni umetniki — 14.40 Tehnični razgled — 17.40 Prijatelj planin — 19.25 „Trubadur“, Verdijeva opera — 22.35 Plesna glasba — 23.10 Operni koncert.

Nedelja, 5. 8.: 7.05 Godba na pihala — 9.00 Operni koncert — 10.00 Dobrodošli v Avstriji — 10.20 Glasbeni spomini — 11.00 Salzburške slavnostne igre — 13.10 Za avtomobiliste — 14.30 Nepristojni humor — 15.00 Ljudska glasba iz Avstrije — 18.35 Pariz in njegove zvezde — 19.10 Teden dni svetovnega dogajanja — 20.00 Salzburške slavnostne igre — 22.15 Operna glasba.

Ponedeljek, 6. 8.: 6.05 Premislite prosimo sami — 8.10 Prosimo, prav prijazna — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 16.00 Otroška ura — 17.40 Ženska oddaja — 18.00 Glasbeno potovanje po Kanadi — 19.30 Salzburške slavnostne igre — 22.15 Tisoč taktov plesne glasbe.

Torek, 7. 8.: 6.05 Preden odidete — 8.20 Glasba na tekočem traku — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 13.20 Teden pri združenih narodih — 16.30 Zivljenje se začne pri šestdesetih — 17.15 Znanje za vse — 17.50 Esperanto — 18.00 Samo zale — 19.30 Melodije, ki jih radi slišimo — 20.00 Operni koncert — 21.30 O tem lahko govorimo — 22.15 Poletna noč ob Vrbskem jezeru.

Sreda, 8. 8.: 6.05 Premislite prosimo sami — 8.10 Prosimo, prav prijazna — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 13.30 Za prijatelja opere — 14.15 Sadobni avstrijski komunisti — 17.10 Kulturne vesti — 18.00 Vesel dolopust — 20.00 Vsaka stvar ima dve strani — 20.40 Poletna veseloigra — 21.10 Temza-Donava — 22.15 Plesna glasba.

Četrtek, 9. 8.: 6.05 Preden odidete — 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.20 Iz ustvarjanja velikih mojstrov — 11.00 Glasba Franza Schuberta — 14.35 Iz umetniške mape — 17.10 Kulturne vesti — 18.00 Zabavna glasba — 20.30 Salzburške slavnostne igre.

Petek, 10. 8.: 6.05 Mladi glas — 8.10 Prosimo, prav prijazna — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 16.00 Otroška ura — 17.15 Znanje za vse — 19.30 „Konferenca živali“, radijska igra — 21.10 Zaljubljene gosli.

TELEVIZIJA

Sobota, 4. 8.: 19.30 S kamera v Afriki — 20.20 Veseloigra.

Nedelja, 5. 8.: 17.00 Svet mladine — 17.30 „Lassie“, zgodba psa — 17.55 Sedem dni dogodkov — 20.15 „Kreolka“, opera.

Ponedeljek, 6. 8.: 19.30 Za kmetijstvo — 20.25 Aktualni šport — 20.45 Westminster.

Torek, 7. 8.: 19.30 „Texas Rangers“, film z Divjega zahoda — 20.20 Tibetanski plesi — 20.50 „Kariera“, film.

Sreda, 8. 8.: 17.00 Za otroke — 17.45 Športni ABC — 19.30 Slike iz Avstrije — 20.25 „Kupljena sreča“, film o usodi ženske.

Četrtek, 9. 8.: 19.30 Kriminalna oddaja — 20.30 Čuda živalskega sveta — 21.15 Glasba zazveni.

Petek, 10. 8.: 19.30 Slike iz Avstrije — 20.20 Črno na belem: Botticelli — 20.45 Neurje v vzhodni steni, film iz planinstva.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje: 5.00 Dobra jutra — 5.10 Nekaj domačih — 12.15 Kmetijski nasveti ali Radijska kmečka univerza — 17.00 Lokalni dnevnik — 19.30 Radijski dnevnik.

Sobota, 4. 8.: 8.35 Pisan sporad slovenske glasbe — 8.55 Počilniško popotovanje — 9.10 Zabavni kaleidoskop — 9.45 Poje Slovenski oktet — 11.00 Iz opere „Andre Chenier“ — 11.30 Ritmični akordi — 13.30 Valček, poloneza in bolero — 14.05 Glasbeni omnibus — 14.35 Voščila — 15.20 Napotki za turiste — 15.30 Liszove skladbe — 17.50 Pesmi iz Južne Amerike — 18.10 Orkester Slovenske filharmonije — 18.45 Okno v svet — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Za prijeten konec tedna.

Nedelja, 5. 8.: 6.00 S sprejemnikom na dopust — 6.30 Napotki za turiste — 8.00 Mladinska radijska igra — 9.05 Za zabavno glasbo v novi teden — 10.00 Se pomnite, tovariši — 10.30 Promenadni koncert — 11.30 Taborenje in letovanje (reportaža) — 11.50 Sto taktov za dober tek — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.15 Voščila — 15.15 Ob zvokih zabavne glasbe — 16.00 Humoreska tedna — 16.20 Melodije za nedeljsko popoldne — 17.05 Športna nedelja — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Voša pesem, naša melodija — 20.50 Športna poročila — 21.00 Tenorist Richard Tauber — 22.15 Posnetki III. jugoslovanskega festivala jazza Bled — 23.05 Zaplešimo v novi teden.

Ponedeljek, 6. 8.: 8.35 Iz Beethovnevega „Fidelia“ — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Samba, mambo, calypso — 11.30 Zabavna matineja — 12.05 Vaški kvintet s pevci — 14.00 Glasbeni omnibus — 14.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 15.20 Orkestralne miniature domačih skladateljev — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Arija skozi stola — 18.10 Portreti jugoslovanskih skladateljev zabavne glasbe — 18.45 Novo v znanosti — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Iz doline v planine — 20.45 Kulturna kronika — 21.00 Razgledi po sodobni glasbeni literaturi — 22.15 Izberite si svojega pevc.

Torek, 7. 8.: 8.05 Zbori v naši deželi — 8.25 Zabavni kaleidoskop — 8.55 Počilniško popotovanje — 11.00 Instrumentalni kvintet iz Celovca — 11.15 Melodije za dober tek — 12.05 Trio Avgusta Stanka — 13.30 Iz opere „Slovo od mladosti“ — 14.00 Glasbeni omnibus — 14.35 Voščila — 15.20 Madžarske narodne pesmi — 17.05 Pri dunajskih kloških — 18.30 Poje Komorni zbor iz Maribora — 18.45 S knjižnega trga — 19.05 Glasbene razglednice — 20.30 Radijska igra.

Sreda, 8. 8.: 8.05 Po Slovaškem in Moravskem — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.25 Zabavni orkester radia Ljubljana — 11.00 Godba na pihala — 11.15 Clovek in zdravje — 11.25 Iz Straussove opere „Kavalir z rožo“ — 12.05 Kmečka godba — 13.30 Starodavni plesi — 14.00 Glasbeni omnibus — 14.35 Iz Verdijeve opere „Moč usode“ — 15.20 Kitara, harla in orglice — 17.05 Šoferjem na pot — 18.45 Ljudski parlament — 19.05 Glasbene razglednice — 21.00 Puccinijeva opera „Plašč“.

Četrtek, 9. 8.: 8.05 Dalmatinske, narodne pesmi — 8.55 Počilniško popotovanje — 9.25 Iz Wagnerjeve opere „Lohengrin“ — 11.30 Zabavni kaleidoskop — 12.05 Melodije iz Bele Krajine — 13.30 Iz slovenske glasbe nekdanj in danes — 14.00 Glasbeni omnibus — 14.35 Voščila — 15.25 Z najlepših predstav ljubljanske opere — 17.05 Koncert po željah — 18.10 Turizem in melodije — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 20.45 Hammond orgle — 21.00 Večer umetniške besede — 21.40 Romunska sodobna glasba — 22.15 Posnetki III. jugoslovanskega festivala jazza Bled.

Petek, 10. 8.: 8.05 Arije iz slovenskih oper — 8.30 Zabavni kaleidoskop — 8.55 Pionirski tednik — 9.48 Narodne poje Darinka Režek — 11.00 Dopoldne pri Mozartu — 13.30 Operna glasba — 14.00 Glasbeni omnibus — 14.35 V narodnem tonu — 15.20 Napotki za turiste — 15.30 Dunaški filharmoniki — 17.05 Solist tega tedna — 18.10 Sergej Prokofjev in opera — 19.05 Glasbene razglednice — 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled — 20.30 Zbori srbskih in hrvaških romantikov — 21.15 O morju in pomorščakih.

Slovenske oddaje Radia Celovec

Ponedeljek, 6. 8.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporreda. — To in ono. — 18.00 Pesmi za mladino.

Torek, 7. 8.: 14.15 Poročila, objave. — Po lihem logu...

Sreda, 8. 8.: 14.15 Poročila, objave. — V sredo popoldne v prijetni družbi.

Četrtek, 9. 8.: 14.15 Poročila, objave. — Bolje je paziti, kot zdraviti se.

Petek, 10. 8.: 14.15 Pihala, piha veter čez planine...

Sobota, 11. 8.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.25 Za našo vas.

Nedelja, 12. 8.: 7.30 Duhovni nagovor. — 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

RADIO TRST

Slovenske oddaje na valu 306,1 ali 980 Kc/sek.

Sobota, 4. 8.: 13.30 Otoki v lahki glasbi — 14.40 Pajeta Jelka Cvetičar in France Koran — 16.00 Medvedove dogodivščine — 18.30 Skladbe julijskih avtorjev — 19.30 Tržaški obiski — 20.00 Športna tribuna — 20.40 Slovenski vokalni oktet — 21.00 „Dreta se je ulrgala“, igra.

Nedelja, 5. 8.: 9.00 Kmetijska oddaja — 11.30 Za najmlajše — 14.45 Dalmatinske folklorne skupina — 18.00 Obzornik filmskega sveta — 21.00 Ljudska opravila in opasila — 21.25 Sadobna simfonična glasba — 22.00 Nedelja v športu.

Ponedeljek, 6. 8.: 18.30 Skladbe jugoslovanskih avtorjev — 19.30 Znanost in tehnika — 20.30 Iz glavnih italijanskih opernih gledališč.

Torek, 7. 8.: 18.30 Italijanski operni pevci — 19.00 Violinist Rok Klopčič — 19.20 „Babica“, pravljica — 21.00 Obletnica tedna — 21.30 Beethovneve klavirske sonate — 22.00 Bizantinska civilizacija: Cirkuske zabave v Bizancu.

Sreda, 8. 8.: 19.10 Pianist Angela Kessisoglu — 19.30 Turistični razgledi — 21.00 „Peščeni podstavki“, radijska igra — 22.30 Mednarodna revija pevskih zborov v Loretu.

Četrtek, 9. 8.: 18.30 Iz italijanskega glasbenega ustvarjanja — 19.00 Basist Vinko Petrin — 19.15 Bolelna glasba — 19.30 Za Valvazorjem po naši deželi — 20.30 Simfonični koncert.

Petek, 10. 8.: 18.30 Iz simfonične glasbe 19. stoletja — 19.30 Clovek in cesta — 21.00 Koncert operne glasbe — 22.00 Srečanja s tržaškimi književniki.

Naši otroci o svojih počitnicah:

„Pestro in veselo nam potekajo dnevi...“

Včeraj se je vrnila s počitniškega letovanja v Savudriji ob slovenski obali Jadrana prva skupina koroških slovenskih otrok, jutri pa odpotuje iz Koroške nadaljnjih 45 naših otrok, ki bodo prav tako v Savudriji preživeli tri tedne neskajlene počitniške sreče. V družinah, v katere so se včeraj vrnil mladi letoviščniki, je gotovo že vse polno vselega in navdušenega pripovedovanja o vsem lepem in zanimivem, kar so doživeli ob morju. Tudi v našem listu smo že zadnjič objavili prvo pismo iz Savudrije, danes pa posredujemo našim bralcem nadaljnje vtise, kot so jih opisali otroci, ki so se medtem že vrnil domov. Tako so nam pisali:

Odločili smo se, da vam v kratkih besedah opišemo naše letovanje v Savudriji.

Sedaj preživljamo že tretji teden skupnega letovanja z Žirovničani in Ljubljancani, s katerimi se izredno lepo razumemo. Utrdili smo mnogo prijateljstva, in to največ med zabavnimi igrami in ob tabornih ognjih. Močno nas je razveselilo izredno prijateljstvo in tovarištvo vrstnikov iz Slovenije, ki so nam že takoj dali vedeti, da se nahajamo med brati in sestrami, pa čeprav nas sicer loči visoka meja Karavank.

Za brezhiben potek letovanja skrbijo naši vzgojitelji, ki so nam postali še več — starejši prijatelji. Potek prvega tedna smo vam že opisali zadnjič, zato vam hočemo tokrat le na kratko poročati še o drugem delu našega letovanja.

Vsa kolonija je napravila lep izlet v Piran. V treh skupinah so nas s čolnom prepeljali v idilično slovensko mesto ob morju, ki nas je navdušilo s svojo pestrostjo barv. Nekaj pozneje se nas je nekaj koroških otrok odpravilo na obisk v Umag, kjer smo se seznanili z odlično ureditvijo vprašanja tamkajšnje italijanske manjšine. Mnogo je bilo vprašanj

in pripovedovali smo si, kako živijo oni tam in kako živimo Slovenci na Koroškem. Naslednjega dne smo ob nastopu noči priredili pravi ciganski večer. Na desetine ognjev je razsvetljevalo bližnjo obalo; pekli smo krompir in ga — če se je posrečilo — tudi pojedli. Zadnji teden našega bivanja ob morju pa bo gotovo prav tako ali še bolj pester.

Iz vsega tega lahko sklepate, kako lepo in veselo nam potekajo dnevi, ki mnogo prehitro minevajo. Še enkrat „Najlepša hvala!“ vam kličejo mladi Korošci

ki ste jim omogočili te prekrasne počitnice

Tudi upravnica počitniške kolonije v Savudriji, tov. Matilda Borušek, se je oglasila s kratkim pripisom, kjer pravi:

Že tretje leto vodim letovanje vaših otrok in vam moram kar odkrito priznati, da jih smatram bolj za svoje kot naše »domače«. Združili smo se v veliko družino, ki je prežeta s tovarištvom, dobro voljo in veseljem razpoloženjem. Vsem nam je že sedaj težko, ker se bliža dan slovesa.

Nevihtha - „huda ura“

Letošnjo pomlad in v poletju so bile, in skoraj nenehno, le z malimi presledki, padavine, ki so hudo nagajale kmečkemu gospodarstvu. Poletje mineva tako rekoč brez poletja, česar ljudje še ne pomnijo. Nad vse dolgo se je zavleklo sušenje prve zelene krme, ponekod sena še do zadnjega časa niso pospravili. Sušimo povečini še na tleh in to ob skrajno nestalnem in neugodnem vremenu. Takšno sušenje je samoumevno združeno z veliko zahtevajočim delom in zamudo časa. Žitne kulture zorijo z večtedensko zamudo, drugi posevek, v nekaterih naših krajih še priljubljene ajde, je zaradi tega brezizgleden. Končno pa tudi nihče ne more prerokovati, kakšna bo jesen.

Med deževnimi, razmeroma hladnimi dnevi, pa je gospodar vremena le naklonil kakšne vmesne zares poletne dneve, ko je bila namah zabeležena visoka temperatura. Lep poletni dan je razjasnil čela ljudem posebno na kmetih, pa tudi gostov na letoviščih v naši z jezzeri obdarjeni deželi, in ne nazadnje lastnikom gostinskih podjetij in gostišč, ki bi v poletni sezoni upravičeno radi nekaj zaslužili in sicer mislimo take z ustreznimi potrošniškimi cenami, ne pa one, ki cene profitorsko navijajo.

Redki lepi dnevi trajajo le kratko in že se zbirajo za vrhovi in gorami gosti oblaki. Spočetka mirni, v daljavi, in podoba je, kakor da bi tudi sanjali v sončni poletni dan. Ali je to le tišina pred viharjem? Zdi se, da temne megle nekaj časa molče in žde na vrhovih ter čakajo svojega časa. Nenadoma pa ob jasnem sončnem dnevu votlo zagrmí v daljavi in ljudje na delu se začno spraševati: ali grmi? Kmalu pa se razbesni nevihta močnejše in se z neverjetno naglico širi po okolici. Bliska in grmi, grozi huda ura, nastopi silen vihar, padajo najprej debele kaplje dežja, nato dež v nalivih in, kar je najbolj nevarno, divjata tudi toča in strela.

Ta teden vam priporočamo!

- Martin Andersen Nexö: **SIROTA STINA**, roman v dveh delih skupno 696 str. pl. 78 šil.
- Milan Nikolič: **PRSTAN Z ROŽO**, kriminalni roman, 160 str. br. 18 šil.
- Konstantin Paustovski: **ČRNO MORJE**, roman, 176 str. ppl. 18 šil.
- Franc Potočnik: **ŽICE, MORJE IN GOZDOVI**, spomini iz taborišča in partizanov, 132 str. ppl. 17 šil.
- Josef Friedrich Perkonig: **UGRABLJENA STRD**, roman, 152 str. br. 25 šil. pl. 35 šil.
- Mark Derby: **IZ AZIJE ŽIV**, pustolovska zgodba, 240 str. ppl. 26 šil.
- Colette: **LEPOTEC CHERI**, roman, 148 str. br. 18 šil.
- Louis Bromfield: **PRIŠLO JE DEŽEVJE**, roman, 704 str. polusnje 114 šil.
- Maksim Gorki: **TRIJE LJUDJE**, roman, 384 str. pl. 36 šil.
- Anton Ingolič: **KJE STE, LAMUTOVI!**, roman, 476 str. pl. 75 šil.
- Somerset Maugham: **NEKDAJ IN SEDAJ**, zgodovinski roman, 172 str. ppl. 18 šil.
- Janko Moder: **SVETA ZEMLJA**, kronika slovenskega rodu, 544 str. pl. 50 šil.
- Miško Kranjec: **PESEM GORA**, roman iz partizanske borbe 420 str. ppl. 26 šil.
- Jože Kranjc: **SREČA V TEMNI ULICI**, novele, 176 str. pl. 25 šil.

„Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse